

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

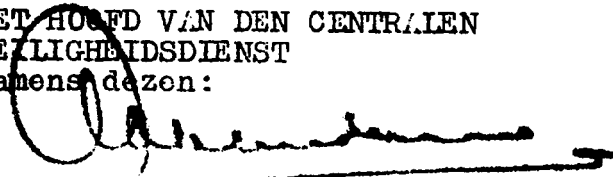
No. BX.11738.

Dict.:H. Typ.:TZ.

's-Gravenhage, 6 Maart 1947.
Javastraat 68.
(111539.
Tel. (112778.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van Overzicht No.1 van mijn Dienst, afgesloten per 22 Februari 1947.

HET HOOFD VAN DEN CENTRALEN
VEILIGHEIDSDIENST
Namens dezen:

J.G.Crabbendam.

Aan: Alle Politieverbindingen.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

OVERZICHT NO. 1.

1947.

-o-o-o-o-o-

I N H O U D.

I.	Communistische Partij Nederland ("De Waarheid").	blz. 1.
II.	Nederlandsche Vrouwenbeweging.	blz.11.
III.	Instituut voor Volksontwikkeling.	blz.12.
IV.	Revolutionnair-Communistische Partij.	blz.14.
V.	Communistenbond Spartacus.	blz.16.
VI.	Eenheids-Vak-Centrale.	blz.17.
VII.	Stakingen.	blz.32.
VIII.	De staking op de Scheepswerven te Antwerpen.	blz.38.
IX.	Belgisch-Sovjetische-Vereeniging.	blz.39.
X.	Indonesië.	blz.40.

I. COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND ("De Waarheid").

ALGEMEEN.

De in het vorige overzicht reeds gesignaleerde inwendige activiteit in de C.P.N. bleef ook nadien merkbaar. De scholing, Waarheidabonné-werving en de werving van nieuwe partijleden werden intensief voortgezet. Het schijnt, dat ledenwerfactie, naast de beoogde uitbreiding van de partij, tegelijkertijd moet dienen om de partijkas te versterken. Men krijgt den indruk, dat tengevolge van de kosten, verbonden aan de diverse verkiezingsacties en de gevoerde propaganda, eenige aanvulling niet overbodig was.

De obligatieleening is thans vrijwel volteekend. Behalve door particulieren, werd ook door diverse afdelingen op deze leening ingeteekend. Een groot gedeelte van deze deelneming werd door de afdelingen aan de courant geschonken.

De scholing heeft momenteel wel de meeste belangstelling van de partij. De partijleiding is zich bewust, dat de organisatie en de werkers individueel nog niet zijn opgewassen tegen de zware politieke taken, welke zij hebben te vervullen. Gedurende een districtsconferentie werd deze meening door S.de Groot openhartig verkondigd en hij deelde voorts mede, dat de leuzen waarvoor thans zal worden gestreden, luiden:

De Regering Beel aan den kant.
Onze pers in eigen hand.
De eenheid van de Nederlandsche Vakbewoging.
Vrede met Indonesië.
Radio Werkend Nederland in den aether.
Ons ledental verdubbeld.

Ten einde het contact tusschen de partijleden en de partijvertegenwoordigers in openbare lichamen te verstevigen, is men in de Amsterdamsche afdeling begonnen, door middel van z.g. kiezersbijeenkomsten, een nieuwe methode toe te passen. Het contact tusschen kiezers en gekozenen bestaat gewoonlijk slechts gedurende den korten tijd van de verkiezingspropaganda. De C.P.N. wil met dit systeem breken door regelmatig aan de communistische kiezers op vergaderingen verslag te doen van hetgeen door de gekozenen werd verricht en bereikt, en daarbij tegelijkertijd de wenschen van de kiezers en hun critiek op het gevoerde beleid te vernemen. De communistische vertegenwoordigers

voelen zich de uitvoerders van den wil der kiezers en zij wenschen, in nauw contact met hun kiezers, verantwoording af te leggen van hun werkzaamheden.

Ook te Amersfoort werd op een vergadering reeds coningszins in dezen trant over het gemeenteraads-werk gesproken.

Niettegenstaande de door de partijleiding sterk bevorderde activiteit op alle gebied, blijkt, dat in diverse plaatsen de werkzaamheden van de leden daarmee geen gelijken tred houden. Geklaagd wordt o.m. over het slecht bezoeken van de vergaderingen door de leden en van de bestuursvergaderingen door de bestuursleden, het niet opkomen van de deelnemers aan colportagetochten, waardoor deze niet kunnen doorgaan e.d. In een andere gemeente werd in het geheel niet meer gecolporteerd, was de communistische activiteit merkbaar achteruit gegaan en was, in tegenstelling met vroeger, van communistische propaganda in de kazernes niets meer waar te nemen. Waar elders werd het verlangen geuit om de partij te zuiveren. Alleen zij, die daadwerkelijk mee willen werken aan den opbouw van het socialisme, zouden in de C.P.N. thuis hooren.

WERVING.

De actie voor het werven van nieuwe leden voor de partij, in het vorige maand-overzicht reeds aangevoerd, is nu in vollen gang. In de diverse edities van "De Waarheid" worden aan deze actie de noodige kolommen besteed en de artikelen zijn getooid met sprekende koppen. Uit deze publicaties wordt in het algemeen de indruk verkregen, dat men over de tot nu behaalde resultaten niet ontevreden is. Door het uitloven van prijzen (van de Partij een vlag voor het district met de beste resultaten; in het district Den Haag een vlag voor de winnende afdeling), het onderling aangaan van wedstrijden en het persoonlijk uitloven van geldprijzen door leden, wordt de werfactie zoo attractief en sportief mogelijk gemaakt. Amsterdam is uitgedaagd door Enschede, Centraal Gelderland meet zich met de IJsselstreek, Groningen met Den Haag enz. enz. De twee beste ledenwerfers uit het district Den Haag gaan in den komenden zomer met 2 weken gratis vacantie naar Groningen en die uit Groningen komen hun verlof in Den Haag doorbrengen.

Voor elk district is een aantal nieuw te werven leden vastgesteld. Voor Amsterdam was dit aantal 4000, voor Rotterdam 1200, voor Den Haag 1000. In de districten zijn deze opgaven verdeeld over de afdelingen en deze afdelingen wedijveren onderling wie het eerst de haar opgedragen taak zal hebben volbracht, dan wel het verst daarboven uitkomt.

Het district Amsterdam had op 20 Januari 1947 1154 nieuwe leden ingeboekt, welk aantal een week later reeds tot 2100 was gestegen. Men vertrouwt er op het vereischte aantal van 4000 op 15 Februari 1947 bereikt te zullen hebben, terwijl de actie nog tot het einde der maand zal duren. Het district Amsterdam zal dan 20.000 leden tellen. Bij het bekend maken van deze cijfers waren, naast sommige buitenafdelingen, in het geheel nog geen resultaten bekend van de bedrijfsafdelingen en speciaal in deze laatste zouden juist vele nieuwe leden zijn ingeschreven. De verwachting, dat het gestelde aantal inderdaad zal worden bereikt, lijkt stellig niet ongegrond.

In Den Haag ging het geheele districtsbestuur onder leiding van den districtsvoorzitter P.Metscher voor de werwing op pad, terwijl in de omgeving van Amsterdam de functionarissen, die thans daar de kadertschool bezoeken, er op uit trokken. Daaronder bevonden zich de adjunct-directeur van het partijblad en minstens een lid van het partijbestuur.

Er wordt nog over geklaagd, dat diverse afdelingen de bereikte resultaten niet direct doorgeven. Men is er van overtuigd, dat in die afdelingen wel nieuwe leden worden ingeschreven en vermoedt, dat men met deze opghewacht, tot men een flink aantal tegelijk kan melden. Deze methode wordt afgekeurd; Elk nieuw lid moet onmiddellijk in de partij worden ingeschakeld. Bovendien moet het regelmatig toenemen van het aantal leden een waarschuwing zijn voor de reactie om meer rekening te gaan houden met de belangen van het werkende volk.

Ongetwijfeld is de partijleiding er in geslaagd een groot aantal van de leden - en zeer zeker niet de slechtste - bij deze actie te betrekken en de resultaten wijzen nu reeds uit, dat de partij aan het einde van deze maand kwantitatief behoorlijk versterkt zal zijn.

Met deze ledenwerfactie zijn de werkzaamheden tot opvoering van het aantal abonné's op "De Waarheid" wel coningzins in het gedrang gekomen, doch stellig niet uit het oog verloren. De partijleden-werfactie zal vermoedelijk het abonné-totaal niet aanmerkelijk doen stijgen, daar laatstgenoemd cijfer altijd veel hoger was dan dat van het aan-

tal partijleden, en aangenomen mag worden, dat een belangrijk percentage van de nieuw ingeschreven leden reeds Waarheidlezers waren. Gedurende den laatsten tijd was het aantal abonné's vrijwel overal teruggelopen. Daarbij komt thans nog een verhooging van den abonnementsprijs, zij het met het slechts geringe bedrag van f.0.02 per week.

In een hoofdartikel in "De Waarheid" van het Amsterdamsche Gemeenteraadslid H. Gortzak zegt deze, dat men door moeilijkheden gedwongen is hiertoe over te gaan. Daar men bovendien zoo spoedig mogelijk het blad op eigen person wil draaien, is een stroom van nieuwe abonné's noodig. Bij hun werkzaamheden moet de geest van hen, die de courant bouwden en daardoor in de illegaliteit vielen, den wervers bezielen en zij worden herinnerd aan de woorden van Lenin over de beteekenis van een arbeiderscourant, n.l. dat zonder zoo'n courant, volkomen in handen van de arbeidersklasse, het onmogelijk is de partij goed op te bouwen.

De resultaten van deze actie stemmen blijkbaar sommigen nogal optimistisch, want in tegenstelling met den na de bevrijding voortdurend gestelden eisch om snelle verkiezingen, meende thans een der wervers, een wethouder in een kleine gemeente, dat deze verkiezingen nog te vroeg gehouden waren. Waren deze op een later tijdstip gehouden, dan zouden zij z.i. een nog grootere winst voor de communisten hebben opgeleverd.

In zijn artikel over "De Waarheid" hierboven vermeld, zegt Gortzak ook, dat "onze pers niet te koop is" en dat deze advertentie's weigert, die tegen haar socialistische opvattingen ingaan. In dit verband doet het wel wonderlijk aan in "De Ochtendpost" een facsimile te zien afgedrukt van een brief van de administratie van de Rotterdamse editie van "De Waarheid" aan iemand, die zijn abonnement heeft opgezegd op grond van het feit, dat daarin advertenties waren opgenomen van de Unilever. Men tracht, zooals uit dezen brief blijkt, aan dit verwijt te ontkomen met de bewering, dat iedere arbeider in de noodzakelijkheid verkeert om in het dagelijkse leven artikelen van dit concern te betrekken en dat, met het geld van deze advertenties, de strijd voor de arbeidersklasse sterker kan worden gevoerd. Ondanks de vrijwel in iedere vergadering geuite critiek op de Unilever, ontbeert men blijkbaar niet gaarne deze bron van inkomsten.

Behalve door huisbezoek tracht men tot uitbreiding van het aantal partijleden te geraken door toezending per post van een pamflet, tevens aanmeldingsformulier, aan hen, die alleen Waarheidlezer zijn. In dit pamflet, gedateerd Lenin-herdenking 1947, wordt gevraagd of geadresseerde, door slechts abonné te zijn op "De Waarheid", niet het belangrijkste heeft vergeten, n.l. om zijn plaats in de Communistische Partij in te nemen. Voor de Zeeuwsche

abonné's werd bovendien nog een 3 pagina's tellende brochure bijgevoegd. Of zulks ook in andere provincies het geval was, is niet bekend.

Een soortgelijke actie wordt thans in België opgezet. Het Centraal Komiteit van de Kommunistische Partij heeft besloten een grootschoepsche campagne op touw te zetten, met als voornaamste doel: "de Roode Vaan elken dag op 6 bladzijden". Hiervoor wordt het nodig geoordeeld om:

- 1e. den verkoop van het blad met 1/3 te verhooggen;
- 2e. 2000 nieuwe abonné's te winnen voor "De Roode Vaan" en 10.000 voor "Le Drapeau Rouge";
- 3e. 1.000.000 fr. in te zamelen voor 1 Mei 1947;
- 4e. verhooging van den Zondagsverkoop: voor "Le Drapeau Rouge" van 75.000 tot 125.000 en voor "De Roode Vaan" van 25.000 tot 40.000 nummers;
- 5e. het omzetten van de "volksabonné's in postabonné's.

Ter bereiking hiervan zullen in alle gemeenten en bedrijven groepen moeten worden opgericht van "de Vrienden van De Roode Vaan" (600 in Wallonië en 200 in Vlaanderen).

De ontwikkeling der actie zal dagelijks in het blad worden weergegeven.

Tenslotte oppert de nationale secretaris van de Belgische Kommunistische Partij, tevens directeur van de Kommunistische Pers, Jean Terrvé, de mogelijkheid om te komen tot oprichting van een coöperatieve drukkerij voor de Centrale Pers van de Kommunistische Partij.

SCHOLING.

In zijn inleiding tot den binnen- en buitenlandschen toestand en de taak der partij op de landelijke conferentie te Amsterdam verklaarde Paul de Groot op 23 November 1946, dat de voornaamste zwakte van de partij, naar de meening van het Politiek Bureau, schuilt in het gebrek aan politiek geschoold kader van hoog tot laag. Als eerste en voornaamste taak werd op het congres aan de orde gesteld: de stichting van een Centrale Partijschool op zoo groot mogelijke schaal. De scholing diende aan den kop te beginnen, om den leidendden krachten een theoretischen grondslag te geven. In een resolutie over de scholing werd daarom voorgesteld het werk voor de Centrale Partijschool voorrang te geven boven alle andere taken van de partij.

Als gevolg hiervan is inderdaad de scholing behoorlijk ter hand genomen. De eerste, de z.g. centrale cursus

(voor het topkader van de C.P.N.) begon reeds op 1 December 1946 en duurde vier weken. Daaraan namen 27 partijfunctionarissen deel. Uitnodigingen waren verzonden aan de districten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Groningen, Utrecht, Leeuwarden, Enschede, Haarlem en de Zaanstreek. De cursisten uit deze districten zullen met tussenpozen worden opgeroepen. De deelnemers aan deze cursus, mannen zowel als vrouwen, meenden, dat de gevolgde methode goed was en dat zij het werk thans beter zouden kunnen aanpakken. De gedurende deze cursus gegeven lessen zouden op hoog peil hebben gestaan.

In de maand Januari 1947 werd de scholing voortgezet, nu ook voor het lagere kader. In deze maand werd door de partij-uitgeverij "Pegasus" een bijdrage voor dit werk geleverd, in den vorm van communistische lectuur. Tegen den gereduceerden prijs van f.1.-- (oorspronkelijk f.2.45) levert Pegasus een pakket met de volgende 5 brochures:

1. "Waarom Socialisme" door T.A.Jackson,
2. "De Democratische Grondwet van de Sovjet-Unie" door Prof. I.Trainin,
3. "Wat wij willen", redevoeringen van S.de Groot, G.Wagenaar en F.Baruch op het C.P.N.-congres Jan.'46,
4. "Voor Vrede, Vrijheid, Opbouw", redevoeringen, uitgesproken door S.de Groot op het C.P.N.-congres '46,
5. "De Sovjet-Unie", een korte beschrijving voor de jeugd, door Alex Page.

De deelnemers aan deze kadercursussen, die per afdeling worden gehouden, zijn verplicht zich dit z.g. scholingspakket aan te schaffen.

Ter bestrijding van de kosten aan deze actie verbonden, zijn in het geheele land 15.000 "scholingsbusjes" uitgezet. Gedurende de week van 9 tot 15 Februari 1947 zullen deze busjes worden opgehaald.

Voor de bestuursleden van de afdeling "Overheid" en van de bedrijfsgroepen in Amsterdam schijnt een afzonderlijke scholingcursus, een z.g. "selectiecursus", te zijn georganiseerd. Daarbij wilde men betrekken gedurende 14 dagen aan den cursus doen deelnemen, gevolgd door een rustperiode van 4 weken, waarna opnieuw 14 dagen lang "college wordt geloopt".

LENIN-HERDENKING.

De 23ste sterfdag van Lenin werd in een zeer groot aantal gemeenten in vergaderingen en ook in de pers herdacht. In diverse, goedbezette vergaderingen in het Westen van het land voerde het Amsterdamsche gemeenteraadslid H.Gortzak het woord. Hij schetste in zijn redevoeringen

de figuur van Wladimir Iljitsj Oeljanof (partijnaam Lenin), die had leeren beseffen, dat revolutionnaire nood alleen een ontoereikend wapen was in den strijd tegen het kapitalisme. Nog belangrijker daarin was hem gebleken, de wetenschap van het socialisme, de diepgaande kennis van verhoudingen, strijdmethoden en de te verwachten ontwikkeling, welke tezamen aan den revolutionnairen nood richting dienden te geven. Aan Lenin dankt het communisme vele waardevolle geschriften, waarin het theoretische Marxisme is uitgewerkt en geschikt gemaakt voor practisch gebruik in den strijd voor het socialisme, welke strijd onverbrekkelijk verbonden is met dien voor de democratie. De bewering, dat het communisme geen democratie zou kennen, wees Gortzak van de hand, daaraan toevoegende, dat hij de voorkeur gaf aan de democratie van de Sovjet-Unie boven die van ons land of van Engeland. Aan de leiding van de P.v.d.A., die de C.P.N. beschuldigt van een zich te veel oriëntceeren op de Sovjet-Unie, gaf hij toe, zich niet te willen oriëntceeren op Engeland, dat den fascistonleider Mosley ongehinderd laat en het Grieksche volk onderdrukt. De tot de communisten gerichte beschuldiging van gemis aan vaderlands-liefde werd door hem afgewezen. Democratie in een socialistische samenleving is - volgens Gortzak - niet het begrip, dat door sommige, van de wereld vervreemde, zich personalistische socialisten noemende personen wordt aangehangen, en democratische vrijheid is geheel iets anders dan de heeren Vorrink en Van der Goes van Naters zich deze denken. Deze vrijheid zou alleen bestaan in de Sovjet-Unie, waar het kapitalisme is uitgeroeid en de socialistische economie is gevestigd. Om deze begrippen ook hier tot werkelijkheid te maken zou eenheid en versterking van de communistische partij noodzakelijk zijn, hetgeen te bereiken ware: naar binnen, door de partijschool - naar buiten, door de leden-werfcampagne.

Het ware karakter van deze door Gortzak begeerde vrijheid wordt inniddeels duideljk uit de op 9 Februari 1947 in Rusland gehouden verkiezingen. Van een werkelijk kiezen was, door het volkomen ontbreken van tegen-candidaten, geen sprake. Zelfs moest men, om blijk te kunnen geven, dat men ook den gestelden candidaten zijn stem niet wenschte te geven, speciaal een potlood vragen om een naam te kunnen doorstrepen, daarmede echter tegelijkertijd erkennend tegen Stalin gestemd te hebben. De verkiezingsdag is, ook blijkens den opzet, waarschijnlijk naar bedoeld geweest als nationale feestdag. Onwillkourig vraagt men zich af, waartoe eigenlijk verkiezingen werden gehouden.

Op vrijwel alle Lenin-herdenkingsavonden werden, na de toespraken, Russische propaganda-films vertoend of muziek- en tooneelprogramma's afgewerkt.

Ook de Indonesische Communistische Partij herdacht Lenin in een vergadering op 21 Januari 1947 in het Marx-House te Djoejacarta.

DE MIJNLAMP.

Door de districtsleiding in Limburg werd de uitgave verzorgd van een nieuwe bedrijfscourant, "De Mijnlamp" genaamd, welk blad voorloopig eens per 14 dagen zal verschijnen. Het eerste nummer zag op 18 Januari 1947 het licht. De redactie en administratie zijn voorloopig nog toevertrouwd aan Hendrik Groesz, geboren 12-5-1903 te Amsterdam, wonende te Heerlen.

Groesz heeft voor de C.P.N. zitting in den Heerlenschen Gemeenteraad en in de Provinciale Staten van Limburg. Waarschijnlijk zullen zijn werkzaamheden voor dit blad binnenkort worden overgedragen aan Barend Clever, geboren 23-5-1892 te Vreeswijk, wonende te Heerlen.

De oplage van het eerste nummer bedroeg 2000 exemplaren.

TWENTSCHE REVUEGROEP.

Te Almelo werd in Januari 1947 de Twentsche Revuegroep opgericht. In dit geval heeft men een andere methode gevolgd dan de gebruikelijke penetratie in bestaande verenigingen. Het initiatief tot oprichting van deze groep ging uit van enkele communisten. Voorafgaande besprekingen werden gevoerd op het bureau van De Waarheid, terwijl den leden van een bestaande communistische jeugdvereniging werd gevraagd, lid van de op te richten Revuegroep te worden. Toen de zekerheid was verkregen, dat ongeveer 15 communistisch georiënteerden toe zouden treden, werd in een niet-communistisch dagblad een advertentie geplaatst om tot oprichting van een Revuegroep te komen. Belangstellenden konden zich, volgens deze advertentie, als lid opgeven op de oprichtingsvergadering, in een der zalen ter plaatse te houden. Tijdens deze vergadering gaven zich ongeveer 30 personen als lid op en werd tot oprichting besloten. De helft van het aantal leden bestaat thans uit communisten, die stellig wel de bestuursfuncties zullen weten te bemachtigen.

RADIO WERKEND NEDERLAND.

De organisatieraad van Radio Werkend Nederland hield op 20 Januari 1947 een bijeenkomst te Amsterdam, waar o.m. de Radio-politiek van de Regeering werd beoordeeld. Ook werd het houden van een groot aantal vergaderingen aange-

kandigd, te beleggen onder het devies: "Ook onze stem in den aether". Aan het bestuur werd opgedragen, nogmaals alles in het werk te stellen, om gedaan te krijgen, dat alsnog zondtjgd wordt toegewezen, al was het voorloopig slechts één uur per week.

Mogelijk staat hiernede in verband de communistische poging om zitting te krijgen in den Radioraad, waarin de C.P.N. nog geen vertegenwoordiger heeft. Door G. Wagenaar werd, tijdens een zitting van de Tweede Kamer, reeds verzocht een communist in dezen Raad op te nemen, doch dit verzoek werd nog niet ingewilligd. Het verzoek zou thans worden herhaald, aangezien de communisten mede betrokken wenschen te worden bij het uitwerken van het radioplan, dat de basis zal gaan vormen voor een Radiowet, waarbij ook aan de communisten een plaats in den aether zal moeten worden ingeruimd.

Ook ten aanzien van andere cultureele overheidscommissies wordt aangedrongen op versterking van den communistischen invloed, b.v. in de Centrale Commissie voor de filmkeuring, waarin van de 68 leden er slechts 1 tot de communistische Partij behoort, terwijl deze, gezien de verkiezingsuitslagen recht heeft te hebben op 7 zetels.

NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN.

In Spoorweg-arbeiderskringen worden sinds enkele maanden plannen uitgewerkt voor een studiereis van spoorwegpersoneel naar Rusland. Vermoedelijk is het plan hier toe opgevat door het C.P.N.-lid Hendricus Koot, geboren 9-9-1899 te Amsterdam, arbeider N.S., wonende te Amsterdam, die voor zich en eenige collega's dienstverlof trachtte te verkrijgen, om op kosten van de C.P.N. naar Rusland te kunnen gaan. Het resultaat van de gevolgde besprekingen was, dat ieder lid van het Spoorwegpersoneel in de gelegenheid zou worden gesteld een 14-daagse reis naar Rusland te maken, met uitschakeling echter van kostenvergoeding door de C.P.N. Voorwaarden voor deelneming waren: storting van f.60.-- voor reiskosten (het verblijf in Rusland zou voor rekening van de Russische Regeering komen) en het niet-bekend-mogen-staan als vijand van de Sovjet-Unie.

Ook bij leidinggevend personeel der N.S. zou voor deze reis groote belangstelling bestaan. De reis, die 4 weken zou duren en in begin 1947 zou aanvangen, beoogt in het bijzonder bestudeering van de wijze, waarop men

in Rusland de problemen van den wederopbouw, de verhouding van de employé's tot de bedrijfsleiding (nederzettingen) en Spoorweg-technische kwesties heeft opgelost.

Einde December 1946 zouden zich reeds ongeveer 130 geadigden hebben gemeld. Het is niet bekend of de reis reeds is aangevangen.

ADVIES-BUREAUX.

Aan de advies-bureaux wordt den laatsten tijd meer aandacht besteed. Reeds sinds Juli 1945 is te Amsterdam een dergelijk bureau aan het partijblad verbonden en gedurende het thans 1½-jarig bestaan zou het voor de lezers in een dringende behoefte hebben voorzien. In 1946 werden ruim 2200 adviezen verstrekt. Momenteel wordt 2 x per week zitting gehouden en per avond komen 25 à 30 advies-vragers. Ook niet-lezers worden geholpen. Naast het geven van adviezen wordt ook hulp geboden, o.m. bij behandeling van rechtszaken.

In begin 1947 werd door het District Amsterdam eveneens een adviesbureau opgericht. Nadien is men tot een werkverdeling gekomen. Het dagblad-adviesbureau, gevestigd N.Z.Voorburgwal 230 te Amsterdam, behandelt alle zaken betreffende sociale wetgeving, voogdij, woningontzuining, gerechtsacties en belasting; het districts-adviesbureau, Keizersgracht 323 te Amsterdam, geeft advies in steunzaken en ten aanzien van onderhoudsplicht, woningmoeilijkheden, onderwijs, consumentenerediet en die zaken, waarvoor gemeentelijke instanties te maken hebben. Waarheid-lezers buiten Amsterdam, in gemeenten waar geen advies-bureau is, kunnen zich schriftelijk tot de redactie wenden.

De schriftelijke aanvragen zullen in aantal stellig wel gaan teruglopen, aangezien het aantal adviesbureaux in den lande geleidelijk wordt uitgebreid. Utrecht heeft reeds een bureau (ook politieke delinquenten worden daar geholpen), Delft en Den Haag bezitten een vrouwen-adviesbureau, te Hengelo werd in Januari 1947 een bureau gesticht en in Groningen zal zulks binnenkort geschieden.

In een bijeenkomst te Amsterdam werd door den spreker de aandacht op het bureau gevestigd, onder gelijktijdige mededeeling, dat het bureau concurrentie had gekregen van de Partij van den Arbeid, die iets soortgelijks had gesticht.

Op een vergadering in het laatst van Januari 1947 werd H. Gortzak gefeliciteerd ter gelegenheid van het feit dat het 3 maanden geleden was, dat hij door de troepen in Ned. Indië tot een bezoek aan Indië werd uitgenodigd. Over dit bezoek werd inmiddels niets meer bekend, hoewel het benodigde bedrag, door de militairen bijeen gebracht, op een bank zou zijn gestort. Op 6, 7 en 8 Februari 1947 verschenen in De Waarheid over dit onderwerp korte artikelen met resp. als opschrift:

"Wanneer vertrekt Henk Gortzak ?"

"Waar is het geld voor de reis van Henk Gortzak ?"

"Wie verhindert de reis van Henk Gortzak ?"

In de artikelen wordt de vraag gesteld of de militairen dan wel Henk Gortzak werden opgelicht, terwijl tevens wordt geïnsinueerd, dat er in Indië iets te verbeteren zou zijn.

In den nacht van 13 op 14 Februari 1947 werd een inbraak gepleegd in het C.P.N.- en Waarheid-gebouw Prinsengracht 60 te 's-Gravenhage. Vernissing werd niet geconstateerd. Wel kon worden vastgesteld, dat de indringers alles doorzocht hadden, zelfs het partij-archief; doch ook hieruit werd niets vernist. Van communistische zijde wordt gedacht aan belangstelling van politieke tegenstanders. Mogelijk is ook, dat men het verstandiger acht den aard van het mogelijk ontvreemde niet te laten blijken.

II. NEDERLANDSCHE VROUWEN-BEWEGING.

Na het in November 1946 te Amsterdam gehouden congres, waar uit een contact-commissie van de Algemeene Vrouwenbonden en het Initiatiefcomité van Vrouwen uit Ravensbrück de Nederlandsche Vrouwen-Beweging werd opgericht, zijn kennelijk eenige maanden van mindere activiteit gevolgd. Thans is weer meer leven in dezen kring merkbaar.

Blijkens de door de vice-presidente van het hoofdbestuur in enkele afdeulingsvergaderingen gehouden redevoeringen, was de gedachte om tot oprichting van een dergelijke Vrouwenvereniging te geraken, ontstaan onder de vrouwen, die tusschen 1941 en 1945 in het concentratiekamp Ravensbrück hadden vertoefd. Daar was men tot de overtuiging gekomen, dat ook de vrouwen alles in het werk dienden te stellen om tezamen oorlog en oorlogsvoorbereiding te voorkomen. Verder moest strijd gevoerd worden te-

gen het fascisme en gestreefd worden naar saamhoorigheid, goed onderwijs en een rechtvaardige distributie van alle goederen, zoodat een ideale gemeenschap zou ontstaan. De beweging zou zich buiten alle partij-politiek houden. De genoemde vice-presidente, Maria Elisabeth NOBRE, geboren Odinot, geb. 4 Mei 1908 te Wijk bij Duurstede, wonende te Hilvorsum, is een vooraanstaand lid van de C.P.N.

Afdeelingen van de nieuwe beweging werden reeds in diverse plaatsen opgericht. Ook werd doorreeds bestaande afdeelingen van den vroegeren bond, het werk als afdeeling van de nieuwe beweging voortgezet. In één geval werd bereids geconstateerd, dat in het bestuur van de nieuw opgerichte afdeeling niemand zitting had, die reeds deel van het afdeelingsbestuur van den vroegeren Huisvrouwenbond had uitgemaakt. Van het uit 5 dames bestaande voorloopige afdeelingsbestuur was er één, wier politieke oriëntering nog onbekend was, terwijl van de overblijvende vier er drie bekend stonden als actieve communisten. In December 1946 werden, om te Alkmaar toe oprichting van een afdeeling te geraken, convocaties verzonden aan "Waarheid"-lezeressen en sympathiseerenden.

Te verwachten is, dat in de eerstvolgende maanden nog in verschillende gemeenten afdeelingen van deze, naar het zich reeds thans laat aanzien, communistische mantelorganisatie zullen worden opgericht.

III. INSTITUUT VOOR VOLKSONTWIKKELING.

Op 10 October 1946 werd te Tilburg opgericht de vereeniging "Instituut voor Volksontwikkeling", aangegaan voor den tijd van 30 jaar. Deze vereeniging stelt zich ten doel "de cultureele belangen in den ruimsten zin des woords te behartigen" en zal dit, langs wettigen weg, trachten te bereiken door:

1. het vertoonen van cultureele films, het houden van lezingen, het geven van muziek- en toneelvoorstellingen;
2. jonge kunstenaars in de gelegenheid te stellen hun prestaties te toonen;
3. andere wettige middelen, die tot bevordering van het doel (kunnen) leiden.

Een eerste bijeenkomst kon, wegens het niet verschijnen van den uitgenoodigden spreker Willem van Capellen, niet doorgaan. De tweede bijeenkomst was een filmavond, waar o.m. de bekende Russische verzetsfilm "De Regenboog" werd vertoond.

Het bestuur van deze, thans ongeveer 380 leden tellende vereeniging wordt gevormd door:

- voorzitter: Arend SCHOUTEN, geb. 28-6-1898 te Kesteren, telegrafist N.S., wonende Sparrenstraat 24 te Tilburg, vurig C.P.N.-propagandist tevens voorzitter van de afdeling Tilburg van de E.V.G.;
- secretaris: Michael Johannes Cornelius DE GROEF, geb. 10-12-1903 te Tilburg, fabrieksarbeider, wonende Walvisstraat 10 te Tilburg, actief lid van de C.P.N.; en
- penningm. : Gijsbertus Franciscus SPYKENS, geb. 10-4-1908 te Tilburg, fabrieksarbeider, wonende van Alkemadestraat 11 te Tilburg, geantigd lid van de C.P.N.

Ook te Utrecht bestaat een vereeniging onder dezen naam, ontstaan door samenwerking van alle progressieve groeperingen en beoogde ontwikkelingswerk onder de breede massa der arbeidersbevolking. Naast filmvertooningen en andere avonden voor ontspanning, zou de vereeniging cursussen houden, waar gespreken zou worden over levens- en wereldbeschouwingen. Ook hier wenschte men te werken, zec werd althans op een ledenvergadering besloten, zonder onderscheid van levensbeschouwing of politieke overtuiging. Het bestuur van deze Utrechtsche vereeniging is van een meer heterogene samenstelling dan het Tilburgsche. Voor zoover de politieke oriëntering al bekend is, hebben daarin, naast drie C.P.N.-leden, nog zitting Humanisten, een vrijdenker, een Vlaam-lid en is ook de Partij van den Arbeid vertegenwoordigd, doch stellig is de communistische fractie niet de zwakste.

Na afwerking van het najaarsprogramma, kwam men tot de conclusie, dat de beoogde resultaten niet waren bereikt. Voor een meer efficiënte voortzetting van het V.O.-werk werd de wenselijkheid van een landelijke organisatie onder oogen gezien.

Het is niet juist om in deze vereeniging een herleving te zien van het vroeger bestaan habbende Instituut voor Arbeiders-ontwikkeling, daar ook dit instituut inmiddels weer is herleerd. Het is thans echter niet meer gebonden aan een politieke organisatie. Ieder, die de socialistische en democratische beginselen aanvaardt, kan als lid tot het Instituut toetreden. In December 1946 waren reeds weer 50 afdelingen, met in totaal 6000 leden, aangesloten.

Het lijkt niet uitgesloten, dat men van communistische zijde zal trachten, van de Vereenigingen tot Volks-

ontwikkeling een Instituut te gaan vormen, dat een soortgelijke plaats zal gaan innemen tegenover de C.P.N. als het Instituut voor Arbeidersontwikkeling vroeger innam tegenover de voormalige S.D.A.P.

IV. REVOLUTIONNAIR-COMMUNISTISCHE PARTIJ.

De leiding in de Revolutionnaire-Communistische Partij was tot voor kort in handen van een Partijbestuur, dat was samengesteld uit een Politiek Secretaris, een Organisatie-Secretaris en een Economisch Secretaris (bezaamend het Dagelijksch Bestuur vormende) en 6 leden.

Reeds geruime tijd was het Dagelijksch Bestuur echter van oordeel, dat de werkzaamheden van het partijbestuur niet op de juiste wijze waren verdeeld, en had het het voornemen, op het eerstvolgende Congres een reorganisatie in de leiding voor te stellen. Men heeft echter dit Congres zelfs niet afgewacht, maar op 11 en 12 Januari 1947 in een bestuursvergadering het besluit genomen, het Partijbestuur te vervangen door een Centraal Comité en voor elk der leden van dit Comité zijn taak vast te stellen.

Dit Centraal Comité werd samengesteld uit 11 leden, uit wie een Politiek Bureau, bestaande uit 3 leden werd gekozen, dat het Dagelijksch Bestuur zal vormen.

De samenstelling van het Politiek Bureau is thans als volgt:

Politiek Secretariaat en redactie van "De Tribune":
S.Santen.

Organisatie-Secretariaat: E.Mulder.

Deze moet tevens zijn aandacht wijden aan het werven van partijleden en abonne's op "De Tribune". Voorts werd hij belast met het Algemeen Secretariaat van het Centraal-Comité.

Economisch Secretariaat: A.Dolleman.

Hem werd opgedragen de grootste aandacht te wijden aan het partijwerk in de E.V.C. en het N.V.V.

Voor de overige 8 leden van het Centraal-Comité werd de hiernavolgende werkverdeling toegepast:

De redactie van de "Rode October", een theoretisch maandblad, werd aan W.J.Tielman opgedragen, terwijl W.de Boer belast werd met de redactie van "Het Kompas", een maandblad, waarin den leden der R.C.P. gelegenheid wordt gegeven te discussieeren.

H.J.Combrink werd opgedragen zijn aandacht te wijden aan de scholing van partijleden. De organisatie van deze scholing werd in handen gelegd van Th.van Tijn.

Moezah Hemzah werd opgedragen de partijleden in te lichten omtrent de Indonesische kwestie. Om aan deze op-

dracht te voldoen, werd hij verplicht wekelijks een bijdrage over Indonesië aan "De Tribune" te leveren.

H.Drenth en N.J.de Boer werden respectievelijk belast met de werving van leden te Rotterdam en in Overijssel, terwijl J.Pendors naast zijn werkzaamheden voor de Afd. Rotterdam der R.C.P., tevens zijn aandacht moet schonken aan de Afd. Rotterdam van de E.V.C.

Door de R.C.P. werd op 3 Februari 1947 onder de havenarbeiders te Amsterdam een vlugschrift verspreid, waarin den arbeiders werd gewezen op de "Koloniale uitbuitingspolitiek", die de Nederlandsche bourgeoisie momenteel zou voeren, daarmede o.m. doelende op het voortduren der troepentransporten naar Indonesië. Volgens de R.C.P. zouden koopvaardij- en passagiersschepen thans worden omgebouwd tot oorlogsschepen en de zeelieden worden opgeleid tot zeesoldaten. De munitie op de "Boisvain" werd door de R.C.P. als voorbeeld ter navolging gesteld.

Het pamflet besluit met een oproep tot de arbeiders hun vorkorganisaties te bewerken om stelling te nemen tegen verdere troepenuitzending.

Op 25 en 26 Januari 1947 werd te Amsterdam door de R.C.P. een conferentie gehouden: De organisatie-secretaris E.Mulder vergeleek de partij met een kaartclub, waarin door de leden teveel "gepast" wordt. Vele leden zouden de hun verstrekte opdrachten niet uitvoeren en het partijwerk aan enkelen overlaten. Dit zou o.m. gebleken zijn tijdens de staking in de haven van Antwerpen, welke staking door gebrek aan werklust bij bepaalde partijgenooten niet de nodige steun kon worden verleend. Mulder betoogde, dat vooral aandacht moest worden besteed aan de vorming van oppositie-groepen in de C.P.N. De personen, die deze oppositie-groepen vormen, zouden echter lid moeten blijven van de C.P.N.

De "Raak de bel"-actie, welke door het weckorgaan van de R.C.P., "De Tribune", was uitgeschreven, heeft na 15 weken de gestelde twee duizend gulden weten bijeen te brengen. Momenteel wordt door de redactie van dit blad een groote activiteit ontplooid. Een artikel in "De Tribune" van 18 Januari 1946 maakte den lezers opmerkzaam op den voorgenomen wedstrijd tusschen "De Tribune" en het orgaan van de Engelsche sectie van de 4e Internationale "Socialist Appeal". Uit dit artikel bleek, dat "De Tribune" de "Socialist Appeal" had uitgedaagd tot een wedstrijd, welke van deze twee bladen de eerste duizend abonne's zou hebben behaald. Het winnende blad heeft recht op een gratis vacantie-tocht voor twee leden van de Engelsche of Nederlandsche Sectie der 4e Internationale, die de meeste abonne's hebben geworven.

V. COMMUNISTENBOND SPARTACUS.

De Communistenbond Spartacus heeft zijn critiek op de voorgenomen fusie tusschen E.V.C. en N.V.V. in de afgelopen maand met kracht voortgezet. In zijn weekorgaan "Spartacus" wijst de bond den arbeiders er op, dat een eventuele fusie funest zou zijn voor het volk. Hij geeft toe, dat in geval van een fusie een grotere organisatorische eenheid zou worden bereikt, maar deze eenheid zou zeer nadoclig kunnen zijn voor den arbeider. Volgens Spartacus zou het doel van het N.V.V. en de E.V.C. gericht zijn op samenwerking met de kapitaalsgroepen, wier vertegenwoordigers zitting hebben in de Stichting van den Arbeid en waarvan ook vertegenwoordigers van de confessionele vakverbonden deel uitmaken. Tevens zou bij een tot stand gekomen fusie de E.V.C., evenals het N.V.V. verbonden zijn met de Regering. Spartacus waarschuwt de arbeiders, dat deze verkregen eenheid in wezen een eenheid met het kapitaal zou zijn, aangezien de Regering momenteel zou optreden als vertegenwoordigster van de gezamenlijke kapitaalsgroeperingen.

Volgens Spartacus zouden noch het N.V.V., noch de E.V.C. strijdorganisaties zijn. Ten bewijze hiervan verwijst het blad naar de Septemberstaking in 1946. Het N.V.V. had op dien dag den arbeiders het bevel gegeven om niet te staken, terwijl de E.V.C. zich "op de vlakte" hield.

Spartacus dringt er bij de arbeiders op aan een klasse-eenheid te vormen. Als voorbeeld van zoo'n klasse-eenheid vestigt het blad de aandacht der arbeiders op de transportarbeidersstaking te Londen. De vakverbonden te Londen zouden na 9 maanden onderhandelen over de herziening van loonen- en arbeidsvoorwaarden geen resultaat hebben behaald. De arbeiders zouden hierna tegen den wil van hun leiders in staking zijn gegaan. Volgens Spartacus wordt deze staking gevoerd op een wijze, die door den Spartacus-bond steeds gepropageerd is. Er zou n.l. een stakings-comité zijn en de arbeiders zelf zouden hun afgevaardigden met opdrachten naar de vergadering der vakvereniging hebben gestuurd. De afgevaardigden, zegt Spartacus, kunnen nu niet zelfstandig besluiten nemen, maar slechts datgene uitvoeren, wat hun door de arbeiders is opgedragen. Gaarne zou Spartacus nog zien, dat bij een eventuele uitbreiding dezer staking de arbeiders door middel van hun afgevaardigden verbindingen tot stand brachten met andere bedrijven. Door afgevaardigden van de verschillende bedrijven, zouden dan comité's van actie moeten gevormd worden. Deze comité's zouden echter, meent Spartacus, nimmer zelfstandig moeten optreden, doch onder voortdurende controle van alle arbeiders behooren te staan. Zij zouden slechts de uitvoerders

en overbrengers van den wil der arbeiders zijn. Spartacus spoort de Nederlandsche arbeiders aan, het voorbeeld van hun Engelsche kameraden na te volgen.

VI. EENHEIDS-VAK-CENTRALE.

Van Maandag 3 Februari tot en met Zaterdag 8 Februari 1947 is te Amsterdam het reeds lang te voren aangekondigde E.V.C.-congres gehouden en op den daaropvolgenden Zondag vond te Utrecht in de Jaarbeurshallen de nationale E.V.C.-demonstratie plaats.

Beide bijeenkomsten dienden om een zoo groot mogelijke eenheid onder de arbeiders te manifesteren en te bevorderen. Door den oproep tot deelneming aan gemelde demonstratie mede te richten tot leden van het N.V.V., bracht de E.V.C. echter de bedoelde eenheid in gevaar, want deze handelwijze gaf het N.V.V. aanleiding daartegen bij monde van C.v.d.Lende te protesteeren.

C.v.d.Lende heeft in een radiorede het optreden van de E.V.C. t.a.v. de demonstratie van Zondag 9 Februari 1947 afgekeurd. De E.V.C. zou hiermede zijn afgeweken van de overeenkomst tusschen de beide bonden, tot stand gekomen in Juli 1946, waarbij de E.V.C. had beloofd, dat zij gedurende de onderhandelingen over de fusie op geenlei wijze actie tegen het N.V.V. zou ondernemen.

Van der Lende keurde de demonstratie op zich zelf reeds af, doch hield in het bijzonder het feit, dat de N.V.V.-leden door de E.V.C. zouden zijn opgewekt, zich achter de demonstratie te plaatsen. Getracht was van N.V.V.-leden geld los te krijgen voor het zenden van arbeidersdelegaties naar Utrecht en muziekverenigingen van het N.V.V. uit te noodigen om de bijeenkomsten op te luisteren.

Van dit alles zou de E.V.C. het hoofdbestuur van het N.V.V. en de daarbij aangesloten bonden onkundig hebben gelaten.

Het N.V.V. gaf dan ook aan haar leden den raad de demonstratie te Utrecht niet te bezoeken en besloot er van af te zien het E.V.C.-congres te Amsterdam als gast bij te wonen.

Op het E.V.C.-congres zou als voornaamste agendapunt de fusie in stemming worden gebracht.

Toen over deze fusie op een vorig congres van de E.V.C., dat eind Juli 1946 is gehouden, werd gestemd, bleken 76.000 leden voor en 45.000 leden tegen de fusie. Door de

afwezigheid van 216 E.V.C.-afdeelingen op dit congres, waren in totaal 60.000 leden niet vertegenwoordigd.

Vooral op aandrang van de C.P.N. werd daarna in de E.V.C. een zuiveringsactie ingezet en de oppositie, althans de leiders daarvan werden onschadlijk gemaakt. Alle sleutelposities werden daarna door de voorstanders van de fusie (voornamelijk C.P.N.-leden) bezet, die tot taak hadden de fusie onder de leden te propageren.

Voorts werden de plaatselijke afdeelingen der E.V.C. onbevoegd verklaard om afgevaardigden voor het volgende congres te benoemen. De aanwijzing daarvan geschiedde nu door de besturen van de landelijke bedrijfsgroepen en door het Hoofdbestuur.

Door deze methode werd de mogelijkheid geschapen, om alleen voorstanders van de fusie naar het congres af te vaardigen.

De afvaardiging voor het congres bestond uit 518 stemgerechtigde gedelegeerden als vertegenwoordigers van de Bedrijfsgroepen, die als volgt waren onderverdeeld:

Metaalbewerkers	93	P.T.T.	18
Bouwvakken	120	Hout en meubelen	12
Transport	63	Grafische vakken	10
Overheid	42	Spoor en Tram	11
Voddings- en genotmiddelen	42	Hotel en Café	7
Chemische en Fabrieksmatige bedrijven.	29	Handel- en Goldwezen	5
Agrarische vakken	28	Bioscoop en Theater	4
Kleding en Textiel	29	Sociale hygiëne	5

339 dezer gedelegeerden waren vroeger aangesloten bij het N.V.V.; - 120 hadden hierin een functie gehad.

12 dezer gedelegeerden waren vroeger aangesloten bij het R.K.W.V.; - 1 had hierin een functie gehad.

10 dezer gedelegeerden waren vroeger aangesloten bij het C.N.V.; - 3 hadden hierin een functie gehad.

63 dezer gedelegeerden waren vroeger aangesloten bij het N.A.S.; - 39 hadden hierin een functie gehad.

26 dezer gedelegeerden waren vroeger aangesloten bij overige organisaties; - 12 hadden hierin een functie gehad.

Een derde van de gedelegeerden was jonger dan 30 jaar.

Bovendien waren als gedelegeerden aanwezig de afgevaardigden der Plaatselijke Centrale, die evenwel geen stemrecht hadden. Vele hoofdbestuurders der Landelijke Bedrijfsgroepen woonden het congres bij, zonder stemrecht te hebben, terwijl als gasten aanwezig waren:

Wesjnikof, Pisj Tsjekewitsj, Jefinof (Sowjet-Russ. Vakbeweging);
Mammausseau (C.G.T.-Frankrijk);
Bothreau (Wereld Vak-Verbond);
Istvan Kossa, Emil Groff, Jozeff Weiss (Hongaarsche Vakbeweging);
Koktan, Juray Sen, Lenz (Tsjecho-Slowakije);
Will Lawther (Engelsche mijnwerkers);
De Bock (Algemeen Belgisch Vakverbond);
Severino Chacon, José Rodriguez Vega (Vrije Spaansche Vakvereniging);
Frapporti (Vrije Luxemburgsche Vakcentrale);
Marietto (Italiaansche Eenheids-Vakbond);
Jules Abon (Belgisch Eenheids-Syndicaat van Mijnwerkers);
Hamers (Algemeene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf).

Het Ministerie van Sociale Zaken werd vertegenwoordigd door Mr. Fagel en Prof. de Gaay Fortman.

Bij de opening van het congres op Maandag, 3 Februari 1947, waren circa 700 personen in de uitbundig versierde zaal van "Bellevue" te Amsterdam aanwezig.

Behalve de gedelegeerden, hoofdbestuurders en buitenlandse gasten, werd de opening bijgewoond door:

Mr. Fagel;

den Burgemeester van Amsterdam;

Hamers, voorzitter van den Algemeenen Bond van Werkers in het Mijnbedrijf;

den directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau Amsterdam;

den directeur van de Arbeids- en Haveninspectie;

de Amsterdamsche wethouders Francke, Seegers en De Roos;

de Kamerfractie van de C.P.N..

De Poolse Vakbeweging had een telegram van verhindering gezonden wegens drukke werkzaamheden, terwijl de Yoego-Slaven verhindert waren, omdat het Nederlandsche Consulaat te Belgrado geweigerd had visa te verstrekken. Ook de Indonesische delegatie bleek later door visummocilijkheden verhindert te zijn.

Als het muzikale gedeelte van dezen avond werden door het Utrechtsch Stedelijk Orkest de "Ouverture Egnont" van Beethoven, de "Notenkrakersuite" van Tsjaikowski en de "Spaansche Rhapsodie" van Chabrier ten gehore gebracht.

Na de gedelegeerden en gasten welkom geheten te hebben en de hiervoor genoemde autoriteiten te hebben begroet, verklaarde de voorzitter, B. BLOKZIJL, dat in de belangstelling voor dit congres de erkenning tot uiting kwam van den machtigen factor, die de E.V.C. is in den strijd tegen de fascistische reactie, voor de eenheid van de arbeidersklasse en voor den strijd voor den wereldvrede.

De hierna door hem op deze eerste zitting van het congres gehouden lange redevoering, werd vrijwel geheel in "De Waarheid" opgenomen.

Hij begon met een overzicht te geven van den toestand der arbeidersklasse voor, tijdens en na den tweeden wereldoorlog. Hij becritiseerde vervolgens het beleid der Ministeries Schermerhorn en Beel en het optreden van het Colloge van Rijksbemiddelaars en waarschuwde in het algemeen voor het groot-kapitalisme der Amerikaanse financiers. Wanneer de fusie met het N.V.V. tot stand zou zijn gekomen, zeide hij, zouden meer dan 450.000 arbeiders in één organisatie zijn samengebracht. Vervolgens hekelde Blokzijl op scherpe wijze het optreden van het Episcopaat, dat de E.V.C. en het N.V.V. niet toegankelijk had verklaard voor R.K. arbeiders en zich zou kanten tegen de belangen en tegen de eenheid der arbeiders en diens gevolge in dienst zou staan van het kapitaal. (Deze aanval op de R.K.Kerk werd niet in het zeer uitvoerige verslag van "De Waarheid" opgenomen, op welk feit echter door verscheidene dagbladen de bijzondere aandacht werd gevestigd. Tevens is dit optreden van Blokzijl in een, door het R.K.Werkliedenverbond in eenige plaatsen op ruime schaal verspreid vlugschrift krachtig aangevallen).

Na zooals gebruikelijk er op gewezen te hebben, dat de E.V.C. geen communistische mantelorganisatie was en dat de communisten noch in de E.V.C., noch in het nieuw op te richten vakverbond kwade bijbedoelingen hadden, besloot Blokzijl zijn openingsrede met een opwekking tot eenheid en met de verklaring, dat de fusie N.V.V. - E.V.C. geen huwelijk uit berekening was, maar uit liefde voor het proletariaat.

Op den tweeden congresdag werden door den Landelijk Secretaris B. van der Heul, den penningmeester J. v. Wijngaarden en den propagandaleider H. Hennink redevoeringen gehouden, die vrijwel geheel van huishoudelijken aard waren.

Woensdag, 5 Februari 1947, was geheel gewijd aan de besprekingen in de bedrijfsgroepen en commissies. Behalve dat discussie gevoerd moest worden over het beleid van het Hoofdbestuur en de houding t.a.v. de fusie, moest beslist worden over wijzigingen in de Statuten, het Huishoudelijk Reglement, het Reglement voor de bedrijfsgroepen, het voorstel van contributieverhoging en acht voorgestelde resoluties, die, staande de vergadering, nog met 1 vermoederd werden.

Op Donderdag, 6 Februari 1947, werd begonnen met de gemeenschappelijke besprekingen, waaraan door een groot aantal personen werd deelgenomen. De verdeling van den spreektijd was zoo, dat iederen spreker een kwartier was toegewezen. De groote bedrijfsgroepen hadden drie sprekers en de andere twee of een.

Het heeft geen zin al het gesprokene in extenso te vermelden. Het was vrijwel "Koekoek - één zang" en den toehoorders was het spoedig duidelijk, dat de fusie er met vlag en wimpel zou doorkomen.

Er werd o.a. critiek uitgeoefend op de salarieroering der E.V.C.-functionarissen. Men wees op het gevaar van de Stichting voor den Landbouw.

Overigens bracht elk der sprekers toestanden, grieven en wenschen van zijn eigen bedrijfsgroep in het bijzonder ter sprake. Bij dit alles waren de redevoeringen bijna voortdurend een verheerlijking der leiding en uitingen van een slaafsche volgzzaamheid t.o.v. het beleid van het Hoofdbestuur.

Slechts enkele sprekers, zooals de Rotterdamse afgevaardigden van OS en SMIT leverden felle critiek op den gang van zaken.

L. van Os (Transport Rotterdam) begon zijn critiek door er op te wijzen, dat de Beschrijvingsbrief voor dit congres veel te laat in het bezit van de afdelingen was gekomen, waardoor van een bespreking met alle leden geen sprake meer kon zijn. Ook op de verdere voorbereiding en organisatie van het congres had hij aanmerkingen. Zoo betreurde hij het, dat in het jaarverslag niet uitvoerig was gesproken over het gehouden "Ja en neen"-congres. Graag zou hij ook over het financieel beleid gesproken

hebben, maar de toegestane tijd liet zulks niet toe.

Spreker behandelde vervolgens de fusieplannen en veroordeelde op zeer scherpe wijze het gedrag van Blokzijl en consorten. Hij verklaarde, dat het niet allen anarchisten waren, die tegen de fusie zijn. Ook de oppositie zou de eenheid willen, maar niet door opoffering van de vernieuwingsgedachte, die het fundament was en moest blijven van de E.V.C. Hij voorzag, dat de E.V.C. leden als gevolg van de fusie zouden worden opgenomen in de structuur van het N.V.V., die voor de arbeiders funest zou blijken te zijn. In laatstgenoemde organisatie zouden alleen de bestuurders zeggenschap hebben en op deze wijze zou de democratie in de E.V.C. worden gewurgd. Van Os verwachtte niets van het N.V.V. en daarom weigerde hij dan ook verraad aan eigen zaak. Het N.V.V. zou niet een eerlijke fusie willen, maar zou stroven naar de vernietiging van de E.V.C.

Spreker kon zich niet indenken, hoe Blokzijl, verklaard tegenstander van de "Stichting van den Arbeid", thans met dit college wilde gaan samenwerken. Sprekende over de politieke richting van de tegenwoordige E.V.C.-leiding wees hij er op, dat hij in de dagen van de Rotterdamse havenstaking ontboden werd op het partijbureau van de C.P.N. te Amsterdam. Blokzijl en Koenen waren daar reeds aanwezig. Door een functionaris van de C.P.N. werd opdracht gegeven de staking te beëindigen; aanvankelijk weigerde Blokzijl, maar later liet hij zich door de partij dwingen. Een ander bewijs voor de politieke richting moende hij te zien in het niet-plaatsen van A. van den Berg op de candidatenlijst voor het hoofdbestuur. Deze man paste niet in het politieke spel. Hartstochtelijk bezwoer hij het congres zich niet verder op dezen weg te doen leiden, niet langer de politiek te dienen, maar het belang van de arbeidersklasse in het oog te houden.

Op Vrijdag 7 Februari 1947 werden de besprekingen voortgezet.

In de avondvergadering van dien dag werd rapport uitgebracht over de besprekingen in de resolutie-, amendements- en financiële commissies.

Voorgesteld waren een achttal resoluties, betrekking hebbende op productieverhoging, loonen en prijzen, economische democratie, eenheid, Indonesië, Griekenland, Spanje en het Wereldvakverbond. Hieraan werden toegevoegd resoluties betrekking hebbende op nationalisatie en gezondheidszorg.

(In een volgend maandoverzicht zal nader op deze resoluties worden ingegaan).

Behoudens dat enkele redactionele wijzigingen werden aangebracht, werd voorgesteld deze resoluties aan te nemen. Een voorstel van "Handel en Goldwozen" betreffende de instelling van een regeeringsfonds werd verwezen naar den Landelijken Raad voor nadere bestudeering, evenals een voorstel betreffende het verloonen van zendtijd aan Radio Werkend Nederland. Dit zolde advies werd gegeven met betrekking tot het propageeren van Esperanto.

Verschillende functionarissen van het Hoofdbestuur beantwoordden vervolgens de sprekers der bedrijfsgroepen, waarna de avondzitting werd gesloten.

Alvorens op Zaterdag, 8 Februari 1947, met de stemmingen werd begonnen, hield Blokzijl nog een rede, waarin hij de enkele tegenstanders onder de sprekers op de vorige dagen van repliek diende.

Hij liet de productieverhoging en de actie van loonen en prijzen nogmaals de revue passeeren en besloot zijn rede als volgt: "De fusie is niet een zaak van de E.V.C., maar van de geheele arbeidersklasse! Wij mogen niet rusten voor allen, socialisten, communisten, katholieken en anderen goede vakbewegingsleden zijn. Bij de fusie moet een besluit genomen worden ten gunste van het geheele Nederlandsche Volk. Wij moeten kunnen zeggen: Wij waren er bij: wij hebben meegewerkt !!"

Onmiddellijk hierna vond de stemming over de fusie plaats, door hand opsteken. Van de 518 stemgerechtigde gedelegeerden verklaarden zich 490 voor de fusie en 28 ge-delegeerden tegen. Dit beteekende 5,6 % tegen en 94,4 % voor.

Ook de voorgestelde wijzigingen in de Statuten, het Huishoudelijk reglement en het Bedrijfsreglement worden met de resoluties, na gehouden stemming aangenomen.

Voor het Hoofdbestuur werden gekozen:

Blokzijl (477), Boellaard (419), Hennink (491), v.d.Heul (453), Kleinsma (456), Koenen (363), Meyers (269), van Renssen (383), Sip (344), Wiegman (412), van Wijngaarden (483).

Blokzijl werd tot voorzitter herkozen, Van der Heul tot secretaris, Van Wijngaarden tot penningmeester, en Hennink tot propagandaleider.

De niet herkozen Hoofdbestuurder A.v.d.Berg, zeide in een slotwoord: "Besluiten zijn gevallen, het werk gaat door. Wij gaan op denzelfden voet voort, ook al hebben de Rotterdammers bezwaren. Want niet alle tegenstanders van de fusie zijn vijanden van de arbeiders. Maar laten wij op-

passen niet van de arbeiders te vervreemden. Wij zijn de voorhoede der Nederlandsche arbeiders".

Eenige buitenlandsche gasten hebben op dit congres in hun landstaal het woord gevoerd, welke redevoeringen voor zoover nodig door tolken werden vertaald.

BOTHEREAU (W.V.V.) vertelde een en ander over de wereldvakorganisatie. Het W.V.V. zou meer perspectieven bieden dan het oude I.V.V.

Getracht moest nog worden ook de adhaesie van de A.F.L. te verkrijgen, waarnaast ook nog stappen werden ondernomen om het Duitsche vakbondswezen rijp te maken voor toelating tot het W.V.V. Ook de productieproblemen hadden de aandacht van het W.V.V.

"Eenheid", zoo eindigde spreker, "is gemakkelijk te bereiken, maar moeilijk in stand te houden".

ISTVAN KOSSA (Hongarije) betoogde, dat de loonen in Hongarije alleen door de vakbonden werden vastgesteld, n.l. in onderling overleg door de fabrieksraden, die practisch de leiding van de bedrijven in handen hebben. Deze bepalen volgens dezen spreker, loonen, prijzen, salarissen van directeuren en controleeren de productie. De collectieve arbeidsovereenkomsten zouden gelden voor allen. De ondernemers zouden niets in te brengen hebben bij het bepalen van de loonen. De heldhaftige arbeidersklasse had zich aldus spreker, met offervaardigheid aan den opbouw gezet; arbeiders uit het bedrijf werden tot directeur gekozen en deze herstelden de productie van het land. Alle steenkolenmijnen werden genationaliseerd. "Wie zich binnen of buiten de vakbeweging tegen de eenheid verzet", zoo besloot KOSSA, "beschouwen wij als een vijand van de arbeidersklasse".

WESJNIKOF (Sovjet-Rusland) herdacht de wreedheden der fascistien, de doodelijke dreiging, die over alle vrijheidslievende volken had gezwefd en den ontzaglijken strijd van de arbeidersklasse tegen het fascisme. Onder leiding van kameraad STALIN had het Sovjetvolk een groot aandeel in den strijd gehad. Maar de wederopbouw was met kracht ter hand genomen. In 5 jaar zou er meer woonruimte worden gebouwd dan er in 1940 in het geheel in de Sovjet-Unie aanwezig was geweest. De eenheidsvakbeweging had in de successen een overwegend aandeel.

Na bedankt te hebben voor de hartelijke ontvangst, bracht spreker den groet over van de Sovjet-arbeiders aan de Nederlandsche arbeiders en sprak de hoop uit, dat de banden tusschen de arbeiders steeds inniger zouden worden.

MOMNAUSSEAU (Frankrijk) vertelde van de ervaringen in Frankrijk. De C.G.T. zou 6 miljoen leden tellen en meer Katholieken omvatten dan de katholieke vakbond. Vele kameraden, die elkaar thans gevonden hadden, hadden elkaar vroeger "als honden bevochten". Thans zouden zij niet meer naar het verleden, maar naar de toekomst kijken. Spreker bepleitte voor alles opvoering van de productie. Slechts daardoor kon de arbeidersklasse het land vrijwaren voor internationale knechtschap.

De strijd voor de eenheid noemde hij een strijd, waarvan de betekenis ver buiten de grenzen ging.

DE BOCK (België) beschreef hoe de eenheid in België tot stand gekomen was. Alle linksche organisaties waren thans in één organisatie vereenigd. Maar zelfs als de fusie werkelijkheid zou zijn geworden, voorzag hij nog moeilijkheden. Deze zouden door onderling overleg opgelost moeten worden.

"Maakt U onze ervaringen ten nutte", zoo zeide spreker, "gij zult er Uw voordeel mee kunnen doen".

De Bock sprak de hoop uit, dat de fusie tussehen het N.V.V. en de E.V.C. tot stand zou komen in het belang van de werkende bevolking van Nederland.

WILL LAWTHOR (Engeland) zeide, dat de Britsche Mijnwerkersbond 650.000 leden telde. Hij was verbaasd over de verschillende religieuze vakverenigingen in Nederland. Hij bepleitte de eenheid der werkers en wakte op tot den strijd tegen het fascisme. Geen politieke of religieuze organisatie zou in Engeland tussehenbeide kunnen komen in een vakvereniging. Hij deelde mede, dat de algemeene secretaris een communist was. Hij bepleitte de nationalisatie van de mijnen en zeide, dat geen mijnwerker trotscher op zijn mijn kon zijn dan de Britsche, omdat deze weet, dat de mijn mede zijn eigendom is. Hij deelde mede tot een familie te behooren, die zijn deel in het Spaansche drama had gehad. Zijn broer stierf in den strijd tegen het fascisme bij Giorama in Spanje. Hij noemde het de taak van de vakbeweging, om het fascisme, zooals dit thans nog in Spanje en Griekenland bestaat, te bestrijden.

FRAPPORTI (Luxemburg) wees op de overeenkomst tussehen de toestanden in Nederland en Luxemburg. Ook in Luxemburg was men reeds 2 jaar bezig met de pogingen om eenheid te brengen in de vakbeweging en ook daar werd de eenheid toegewerkt. Toen een deel der arbeiders een demonstratie hield voor loonsverhooging en prijsverlaging, hield een ander deel van hen een tegendemonstratie. Het groot-kapitaal stelde zich teweer tegen de arbeiders.

"Vordeel en heersch" noemde hij het devies van het groot-kapitaal en de versplintering der arbeidersorganisaties zijn hoofdoel. De eenheid achtte hij thans meer dan ooit noodig, anders zouden de dood en voor niets gevallen en de huizen voor niets verwoest zijn, Ook de naties moesten één worden. De arbeiders van alle landen behoorden zich te vereenigen.

Den nazi-vijand zag de spreker in de trusts en die vijand was naar zijn meening nog niet dood. Hij verwoes naar Griekenland, Spanje, Vietnam en Indo-China. Tegenover de trusts zou de vereenigde arbeidersklasse moeten worden gesteld.

SEVERINO CHACON (Spaansche Republiek) groette de Nederlandsche kameraden en dankte voor de uitnoodiging. Hij deed een fellen aanval op het Franco-regiem en betoogde, dat geen vrede mogelijk was, vóór dit regiem was verdwenen. Thans had het Spaansche volk gebrek aan alles en de nazi's zouden veel invloed hebben. De democratische regeringen zouden doen alsof zij van niets wisten, terwijl nu de 2e Wereldoorlog in Spanje begon. De spreker zeide, dat Hitler en Mussolini wel dood waren, maar dat Franco nog leefde en deze haard van het fascisme in Spanje zich kon verspreiden over andere landen.

Spreker deed een hartstochtelijk beroep op de workers van Nederland om mede te helpen aan het oprichten van de 3e Spaansche Republiek.

MARIETTO (Italië) bracht de broederlijke groeten over van 7 miljoen Italiaansche arbeiders, allen aangesloten bij de Italiaansche Eenheidsvakbond. Hij zeide, zes maanden geleden te hebben gesproken voor de eenheid op het N.V.V.-congres. Eenheid was volgens spreker, de grondvoorwaarde voor de democratie. In den vakbond behoorden geen politieke problemen thuis, doch de problemen over loonen en arbeidsvoorwaarden. De genomen besluiten moesten in overeenstemming zijn met het algemeen belang. Alle ervaringen moesten internationaal worden uitgewisseld.

De bevrijdingsstrijd zou alle workers in het W.V.V. voor vrede, toekomst, arbeid en democratie verbinden.

JULES ABON (België) achtte dit congres belangrijk, omdat het probleem der eenheid behandeld werd. Het verlangen naar eenheid was niet nieuw, maar deze eenheid was thans meer dan ooit noodig. Tot eenheid komen was volgens Abon een moeilijke taak. In België wilde de Christelijke vakbeweging de eenheid niet. Toch zou het én in België én in Nederland gelukken. Eenheid was het moderne wapen van de arbeiders.

HAMERS (Nederland) deelde nadrukkelijk aan de Pers en inzonderheid aan de Volkskrant mede, dat de Algemeene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf NIET was aangesloten bij de E.V.C.

Hij zeide aanwezig te zijn, omdat hij werd uitgenoodigd. Als een katholieke organisatie hem uitnodigde, zou hij ook komen.

Wanneer de fusie tusschen N.V.V. en E.V.C. zou tot stand komen, zou de Bond zich op zijn houding beraden en onderzoeken of aansluiting bij de nieuwe organisatie mogelijk was.

Tot de E.V.C. zeide hij: "Zorgt, dat er in de nieuwe vakcentrale ook plaats voor de katholieke arbeiders is".

Hij protesteerde als Katholiek tegen den aanval van Blokzijl op het Episcopaat. De Katholieken erkenden het recht van het Episcopaat, om het lidmaatschap van bepaalde organisaties voor de katholieke arbeiders te verbieden. Hij hoopte, dat Blokzijl op zijn uitspraak zou terugkomen. Er moest begrip zijn voor elkaars standpunt, anders zou de eenheid tot een fraze worden.

(Na deze rode vermeldde "De Waarheid", in strijd met de waarheid, dat HAMERS verklaard had, dat de Algemeene Bond zich na de fusie zou aansluiten).

Met recht mag gesproken worden van internationale belangstelling voor dit congres; ook de Pers heeft er de nodige aandacht aan geschonken.

Ook op dit congres kwam weer zeer duidelijk de communistische tendenz van de E.V.C. aan het licht. Bij meer dan één spreker was dit goed merkbaar. De scheldkanonnades op de reactie, het kapitalisme en het reformistische deel van het N.V.V. enerzijds, en het ontkennen van elke politieke kleur anderzijds, spraken een duidelijke taal. Bij het binnenkomen der Russische delegatie werd spontaan de "Internationale" aangeheven. Een zwak protest van een der confessionele gedolegeerden werd later welwillend aangehoord. Ook de lijst der buitenlandsche afgevaardigden, het bezoek van een afgevaardigde van de C.P.N. en de uitgebreide reportages in "De Waarheid" illustreeren den communistischen invloed.

Na het congres te Amsterdam volgde op Zondag 9 Februari 1947 de Nationale E.V.C.-demonstratie te Utrecht. Voor deze gelegenheid waren afgehuurd de z.g. "Beatrixhal" en de daarop aansluitende "Ironchal" van de Jaarbeursgebouwen aan het Vredenburg te Utrecht. De bijeenkomst was aangekondigd als "Nationale Demonstratie" en bedoeld als een feestelijk sluitstuk van het te Amsterdam gehouden congres. Het aantal deelnemers werd geschat op 7000 personen. Door

de Nederlandsche Spoorwegen werden hiervoor 4 extra treinen ingelogd en wel van de beginpunten Amsterdam, Amersfoort, Alkmaar en Rotterdam. Er werden 17 autobussen geparkeerd, waarvan 3 uit Amsterdam, 1 uit Anna Paulowna, 1 uit Voendam, 2 uit Groningen, 2 uit Winschoten, 1 uit Leiden, 1 uit Steenwijk, 1 uit Scheemda, 1 uit Ter Apel, 1 uit Kampen, en 3 van onbepaalde herkomst. Later verschoen er een contingent Friezen en Zeeuwen.

Het lag in de bedoeling om de deelnemers, die per spoor zouden aankomen, in 3 optochten met een muziekkorps van het Centraal Station naar de nabijgelegen Jaarbeursgebouwen te begeleiden. De felle koude, een behoorlijke sneeuwlaag en de afwezigheid van het muziekkorps waren echter oorzaak, dat het grootste gedeelte der deelnemers de formeering van die optochten niet afwachtte en zich op eigen gelegenheid, of in kleine groepen, langs verschillende wegen naar de zalen begaf.

Voor zoover kon worden gesproken van georganiseerde optochten, kan worden vermeld, dat daarin eenige spandoeken met leuzen werden meegevoerd. De opschriften bevatten een opwekking om tot de E.V.C. toe te treden en hadden geen van alle betrekking op de fusie E.V.C. - N.V.V. Onderweg was de stemming, ondanks de weersomstandigheden en de uiteraard zeer geringe belangstelling, uitstekend te noemen. Er werd voortdurend gezongen en wel in hoofdzaak het S.D.A.P.- en A.J.C.-lied "Wij zijn de jonge garde".

Op de route naar de Jaarbeursgebouwen en nabij de zaal werd gecolporteed met "De Tribune" en de blaeden "Indonesië" en "Op Korte Golf". Voorts werden steunzegels verkocht ten behoeve van Radio Werkend Nederland. Velen der demonstranten hadden zich voorzien van een rood strikje, dat door venters aan de stationsuitgang werd verkocht.

Er werden onder de demonstranten eenige soldaten en Amsterdamsche tramconducteurs in uniform opgemerkt. De Amsterdamsche leden hadden zich gescheiden in z.g. bedrijfs-groepen. Hun plaatsen in de zaal werden kenbaar gemaakt, door de in de stoeten medegevoerde borden. Opgemerkt werden afdelingen van de P.T.T., Draka, Fokker, Verschure, Ned. Schoepsbouw en vele anderen.

Te 13.30 uur werd door de afdeling Utrecht de bijeenkomst officieel geopend, waarbij in het bijzonder de afgevaardigden van Rusland, Spanje en Tsjecho-Slowakije welkom werden geheten, en werd medegedeeld, dat eenige buitenland-sche afgevaardigden een bericht van verhindering hadden gezonden in verband met de tegenwerking, die zij van de Nederlandsche Regeering hadden ondervonden.

Een achttal sprekers en spreeksters van onderscheidene bedrijfs-groepen en afdelingen voerden achtereenvolgens gedurende korten tijd het woord en betoogden, dat men zich ten-volle achter de E.V.C. schaarde. De vrouwen werden opgewekt toe te treden tot de Nederlandsche Vrouwen-Beweging.

Na een korte pauze werd het woord verleend aan Berend Blokzijl, die zeide, dat er twee oorzaken waren, waarom men daar was vergaderd: 1e. wegens den grooten nood, die heerschte onder de bevolking en 2e: als gevolg van den rotsvasten wil om alle krachten in te spannen om de eenheid in de Nederlandsche Vakbeweging tot stand te brengen. Hij behandelde daarna het onderwerp "loon en prijzen" en eischte een 10 % loonsverhoging ten koste van de winst en besprak nogmaals de houding van het Episcopaat t.a.v. het lidmaatschap der E.V.C. Hij zeide hiervan, dat men daardoor scheidsmuren trachtte op te bouwen, doch dat de E.V.C., die de eenheid voorop stelde, dit niet kon toestaan. Tenslotte wakte hij de arbeiders op om getrouw hun werk te blijven doen en hun kameraden te leiden naar eenheid, welvaart en opbouw.

Hierna werd een motie voorgelezen, ongeveer luidende als volgt: "Meer dan tienduizend vertegenwoordigers van verschillende vereenigingen, bijeen op een nationale demonstratie op 9 Februari 1947 in de Jaarboursgebouwen te Utrecht, begroeten met instemming beslissing om te komen tot verhoging van de koopkracht, voortzetting van de eenheid van de gansche Nederlandsche Arbeidersklasse, geven de opdracht aan het E.V.C.-Hoofdbestuur om te komen tot een snelle uitvoering van deze besluiten".

Maarten Boellaard, die hierna nog een kort slotwoord sprak, wees nogmaals op het groote belang om tot een zoo groot mogelijke eenheid in de arbeidersklasse te geraken en aldus te komen tot een andere maatschappij en een gelukkig en rechtvaardig leven.

Er deden zich tijdens deze redevoeringen geen incidenten voor. Zij werden alleen door applaus onderbroken. Te ongeveer 16 uur ging de bijeenkomst uiteen.

De C.P.N.leiding verwacht van de fusie tusschen het N.V.V. en de E.V.C., dat daarmede aan de Trotzkyistische belagers en aan het anti-communisme in den vakstrijd een zware slag zal worden toegebracht. Bovendien is zij van oordeel, dat de arbeidersklasse veel sterker zal staan in- en veel beter toegerust zal zijn voor den strijd tot verbetering van haar levenspositie dan thans het geval is.

Wanneer de fusie tot stand komt, beteekent dat niet, dat de leiders der C.P.N. hun invloed niet meer kunnen doen gelden in het nieuw te stichten vakverbond. De communistische, in de E.V.C. georganiseerde arbeiders, blijven onder controle en krijgen hun opdrachten van de leiders der C.P.N. door middel van de z.g. bedrijfsafdeelingen, waarin die leden der E.V.C. zijn ondergebracht. Deze

bedrijfsafdeelingen zijn gevormd in de voornaamste bedrijven, n.l. het haven- en transportbedrijf, het overheidsbedrijf, het spoorwegbedrijf, de metaalbedrijven en het bouwbedrijf. Zij worden door de leiders der C.P.N. beschouwd als "de kernen, die in staat zijn, wanneer de situatie dit vereischt, met de grootst mogelijke kans van slagen datgene te ondernemen, wat in zulke oogenblikken door de leiders der C.P.N. noodzakelijk wordt geacht". Waartoe deze politiek kan leiden, heeft de proteststaking op 24 September 1946 tegen uitzending van militairen naar Indië, bewezen.

Ook van andere zijde worden de arbeiders opgewekt om stelling te nemen i.z. de Indische kwestie en opgeroepen om nieuwe troepenverzoeken te beletten. Zoo werden tijdens het E.V.C.-congres te Amsterdam door de R.C.P. pamfletten verspreid onder de arbeiders, waarin de E.V.C. op haar taak in deze aangelegenheid wordt gewezen. Het geschrift besluit met deze woorden: Kameraden. Breekt de stakingskassen open, zoodat geen arbeidersjongens meer naar Indonesië gaan en het Indonesische proletariaat en de arme boeren hun onafhankelijkheid kunnen bevechten.

Geen man en geen cent voor de imperialistische oorlog. Indonesië los van Holland - NU !"

Ook in de E.V.C. en speciaal onder de leden van de bedrijfsgroepen Transport en Bouwvak is ontevredenheid ontstaan over het besluit van den Landelijken Raad van de E.V.C. om toe te staan, dat geschut wordt geplaatst aan boord van koopvaardij schepen.

De Haagsche bedrijfsgroep Transport van de E.V.C. zond hierover een protest schrijven aan den Landelijken Raad. Door het plaatsen van stukken geschut op passagiersschepen, zoo zegt men, geeft de Nederlandsche Regering er blijk van, dat voor haar het z.g. "accord van Lingga djati" slechts beteekent het scheppen van tijd en mogelijkheid om den kolonialen oorlog voor te bereiden. In genoemden protestbrief levert de Haagsche bedrijfsgroep critiek op het door den Landelijken Raad gevoerde beleid en verlangt herziening van deze houding der E.V.C. door openlijk de gemakte fout te bespreken en door rehabilitatie voor het front van de arbeiders door middel van het parool: "Havenarbeiders en zeelieden: troepen- en wapen-transporten naar Indonesië zijn besmette schepen ; Weigert Uw medewerking aan de koloniale oorlog van de Nederlandsche Kapitalisten !"

Of, nu men zich op het congres te Amsterdam met groote meerderheid van stemmen voor de fusie heeft uitgesproken, deze inderdaad spoedig kan worden verwacht, is voorloopig

nog twijfelachtig. De beide hoofdbesturen van N.V.V. en E.V.C. zullen daartoe nog nader overleg plegen. Na het optreden van de E.V.C. te Utrecht en de daarop betrekking hebbende critiek van Van der Lende namens het N.V.V. is de verhouding tusschen de beide vakbonden er niet beter op geworden. Daarna zal ook het N.V.V. het vraagstuk in haar onderafdeelingen nog moeten behandelen en goedkeuren, vooral de fusie een feit zal zijn geworden.

De tijd werkt hierbij ten aanzien van het ledental der organisaties mede als een belangrijke factor ten gunste van het N.V.V. en in sterke mate ten nadeele van de E.V.C. Ruim een jaar geleden telde de E.V.C. volgens haar eigen opgave 230.000 leden. Nu noemde het bestuur het aantal 169.000, terwijl op het congres te Amsterdam een afgevaardigde opmerkte, dat volgens de begroting, de E.V.C. slechts 130.000 betalende leden telde. Inderdaad moest de landelijke secretaris B.v.d. Heul toegeven, dat tengevolge van het verbod van het Episcopaat en diverse Hetzecampagnes het ledental van de E.V.C. aanzienlijk was teruggegaan. Inmiddels beweegt het ledenaantal der andere vakorganisaties, en daaronder niet in het minst dat van het N.V.V., zich in sterk stijgende lijn.

Dat de activiteit en invloed der E.V.C. in verschillende bedrijven afnemend is, blijkt o.a. in enkele fabrieken in Twente.

Bij de firma ten Cate te Almelo, waar de E.V.C. leden voorheen grooten druk uitoefenden, houden deze zich thans meer op den achtergrond. Bij eventuele klachten komt het regelmatig voor, dat E.V.C.-leden hun klachten kenbaar maken bij bestuursleden van het N.V.V. en hun eigen vakbond passeren. Tevens is gebleken, dat de fabriekskern, die hoofdzakelijk uit E.V.C.-leden bestaat, vaker gepasseerd wordt en men zich wendt tot bestuursleden der andere vakbonden. Algemeen is men van oordeel, dat de invloed van de E.V.C. zich in de fabrieken te Almelo minder doet gelden. Hierdoor is tevens het aantal conflicten in de bedrijven gedaald. Toen door de E.V.C. aan de poorten van enkele fabrieken te Almelo vlugschriften werden verspreid, waarin o.m. werd opgewekt deel te nemen aan de nationale demonstratie te Utrecht op 9 Januari 1947, werden deze pamfletten door de meeste arbeiders direct na ontvangst vernietigd. Verscheidene E.V.C.-leden vernietigden zelfs dit pamflet zonder van den inhoud kennis te hebben genomen.

Dat de oppositie in de E.V.C., gedurende de onderhandelingen, doch ook na een eventuele fusie haar actie met kracht zal voortzetten, staat wel vast.

In dit verband wordt uit een "Spartacus"-nummer van eenige maanden geleden geciteerd: "De arbeiders zullen ge-

noodzaak worden zelf op te treden en wat belangrijker is, ook tegen de vakverenigingen, die zich in een dergelijken strijd zullen onmaskeren als staatsapparaten".

De oppositiegroep geeft haar doelstelling, ook na een eventuele fusie, weer in de woorden: "Wij geven den strijd nog niet op en zijn van meening, dat we de mogelijkheid van een breeder opgezette activiteit moeten onderzoeken. Een activiteit, die er op gericht moet zijn contacten te leggen in de bedrijven, het vormen van bedrijfskernen en waar mogelijk bedrijfsorganisaties van onder op en de landelijke samenbundeling daarvan".

Dit zou er op kunnen wijzen, dat men voornemens zou zijn zelf weer een nieuw, zij het klein vakverbond, een soort N.A.S., te gaan vormen.

De andere mogelijkheid is, dat de minderheid met de meerderheid der E.V.C. meegaat naar het nieuw te stichten vakverbond, doch zal trachten in de bedrijven haar louze "Van onderen op" in de praktijk toe te gaan passen, door conflicten uit te lokken en daarmee het positieve vakbewegingswerk te ondernemen.

VII. STAKINGEN.

1. Het personeel van de Artillerie-inrichtingen aan de Hembrug legde op 10 Januari 1947 voor korten tijd het werk neer als gevolg van het feit, dat de directie zonder voorafgaande bespreking met het personeel een nieuwe pensioenregeling had ingevoerd.

De Unie van Overheidspersoneel, die zich achter de stakenden stelde, wist de arbeiders te bewegen het werk te hervatten, nadat de directie had toegezegd alsnog het contact te zullen opnemen.

In een conferentie met den Minister van Oorlog heeft deze aan de Unie verklaard, er voorstander van te zijn, dat het personeel in de Rijkspensioenregeling zal worden opgenomen. De arbeiders gingen hiermede accoord, doch stelden zich tegen de regeling van de directie, die, na achteraf bleek, reeds in Juli 1946 een pensioenregeling bij een particuliere maatschappij had afgesloten.

2. Het bestuur van de E.V.C. te Rotterdam kondigde op Zaterdag, 11 Januari 1947, een 24-urige proteststaking voor de havenarbeiders af. De E.V.C. wilde hiermede haar ontevredenheid te kennen geven over het slepende houden van de onderhandelingen over loonsverhoging voor deze arbeiders, welke onderhandelingen van Februari 1946 af nog steeds voortduren en waarvan het resultaat zou

zijn, dat het College van Rijksbemiddelaars een beslissing had genomen, welke zou neerkomen op algheoole aanvaarding van het standpunt der werkgevers. De E.V.C. cischt o.m. een algemeene loonsverhoging van 10 % en een verhoging van het gegarandeerde minimum loon van f.30.90 tot f.36.--.

Hoewel enkele duizenden arbeiders door deze proteststaking aan het werk in de haven werden onttrokken, kon op verscheidene schepen de arbeid doorgaan; in de voem- en expeditiebedrijven vond het werk voor een groot deel voortgang.

3. Een deel van de Belgische werknemers bij de N.V. Philips te Eindhoven staakte de werkzaamheden gedurende korten tijd, in verband met de verlegging van de douane-contrôle van de grens naar de stad Eindhoven. Het arbeidsverlet was door allerlei formaliteiten aan de grens tot dusverre zeer groot en de directie van Philips moonde het verzuim tot een minimum te kunnen beperken door deze nieuwe regeling voor te stellen, al had dit tengevolge, dat een politie-escorte van de grens af nu noodzakelijk was, omdat anders de gelegenheid zou worden geboden eventuelle contrabando onderweg uit te laden. De betrokken Belgische arbeiders accepteerden dit echter niet.

Op 15 Januari 1947 ging deze nieuwe douaneregeling in, waarna op 16 Januari d.a.v. door ongeveer 1000 Belgische arbeiders, w.o. 800 meisjes, werd geweigerd te werken.

Bij de gevoerde besprekingen tusschen de stakenden en de directie, werd door de eersten geëischt:

- 1) geen controle meer op het terrein van N.V. Philips te Eindhoven;
- 2) uitbetaling van het door de staking geleden verlet.

De directie willigde de eerste eisch in, doch verwierp de tweede. De stakers weigerden te werken en verspreidden zich in de stad. Incidenten hadden niet plaats.

De Philipsdirectie stelde zich daarop in verbinding met het Belgische Arbeiders-Syndicaat. Hiermede werd overeenstemming bereikt en de volgende beslissingen werden genomen:

- 1) de visitatie zal als voorheen aan de grens plaats hebben;
- 2) de werknemers, die gestaakt hebben, zullen over dien tijd geen uitbetaling krijgen;
- 3) degenen, die Maandag, 20 Januari 1947, zonder geldige reden afwezig zijn, zullen worden ontslagen.

Het betrokken Belgische personeel werd door de Bondsbestuurders van het bereikte resultaat op de hoogte gesteld, waarbij hun werd aangeraden op 20 Januari 1947 het werk te hervatten.

Inderdaad zijn op genoemden datum allen weer aan het werk gegaan. Van eenige politieke actie was bij deze staking geen sprake; Nederlandsche arbeiders waren er niet bij betrokken.

4. De directie van de Enschede'sche Katoenspinnerij had reeds eenigen tijd, na overleg met de directies van andere textielbedrijven en met toestemming der Regeering, 5 % van het brutoloon der arbeiders ingehouden en in de plaats hiervan een hoeveelheid textielgoederen verstrekt. Aan sommige vrouwelijke leden van het personeel, was, omdat zij nog te kort in dienst waren en dus nog niet voldoende gespaard hadden, tot nu toe nog niets in natura uitgereikt.

Nadat zij hier de directie eenige malen zonder resultaat om verzoekt hadden en hun verzoek ook op Maandag 27 Januari weer was afgewezen, gingen zij in staking. Het betrof hier een dertigtal vrouwen en meisjes. Het geheele personeel van de E.K.S. bestaat uit ongeveer 150 personen.

Dinsdagmorgen d.a.v. zegde de directie toe, direct bedoelde textielgoederen te zullen verstrekken, aangezien haar gebleken was, dat verscheidene fabrikanten, die dezelfde regeling hadden getroffen, zich niet aan deze overeenkomst ten aanzien van het vrouwelijke personeel, dat nog te kort in dienst was, hadden gehouden, doch zij verwierp den eisch der stakenden, om de helft van het loon over de uren, gedurende welke gestaakt was, uit te betalen.

De vrouwen zetten daarom de staking voort en de directie moest om technische redenen, tengevolge van deze staking, ongeveer 75 arbeiders van het werk uitsluiten.

De plaatselijke afdelingen van de vakbonden kantten zich tegen deze wilde staking; zij verleenden echter wel hun bemiddeling om tot de opheffing daarvan te geraken. Inzonderheid de E.V.C. toonde zich hierbij zeer actief. Door deze bemiddeling, waarbij de vertegenwoordigers der E.V.C. zich correct gedroegen, is op Zaterdag 1 Februari 1947 op een fabriekskonferentie besloten op Maandag 3 Februari d.a.v. de werkzaamheden te hervatten, met het motief, dat de vrouwen de verantwoordelijkheid voor een voortgezette staking niet op zich wenschten te nemen, nu de 75 uitgesloten arbeiders de dupe er van dreigden te worden. De directie heeft daarop toegezegd aan de gedupeerde arbeiders 80 % van hun loon als wachtgeld uit te betalen over de periode waarin zij uitgesloten waren geweest.

5. Bij de Wollen stoffen- en Flanelfabriek van F.B.v.d. Bergh te Tilburg gingen van het ongeveer 450 leden tellende personeel op Vrijdag 31 Januari 1947 ongeveer 120 man in staking.

De eischen der stakenden waren:

- 1) voor elk der personeelsleden een hoeveelheid brandstof uit den fabrieksvorraad;
- 2) voor ieder van hen een coupon kamgaren stof;
- 3) verhooging van de premies, daar de arbeiders wogens personeeltekort aan verschillende machines moesten werken;
- 4) geen langere arbeidsduur dan 48 uur per week (tot nu toe werd 53 uur per week gewerkt).

Omstreeks 17 uur van genoemden datum verlieten ongeveer 120 arbeiders van de afdeling Spinnerij de fabriek, met de mededeeling, dat zij die week reeds 48 uur hadden gewerkt en dat zij pas Maandag, 3 Februari 1947, te 8 uur het werk zouden hervatten.

De directie zegde toe, aan het personeel 1 H.L. cokes van de voorradige fabrieksbrandstof te zullen verstrekken.

Een coupon kamgarenstof kon en mocht niet worden verstrekt.

De werktijd van 53 uur per week was in overleg met de fabriekscommissie ingevoerd, met de toestemming van de daartoe bevoegde autoriteiten.

De directie zou een onderzoek naar de uitgekeerde premies instellen en eventueel zouden hierop alsnog verhoogingen worden toegepast.

Op 3 Februari 1947 hebben alle bij de staking betrokken personen het werk hervat, doch eenige bij de staking leidinggevende personen dreigden, indien de arbeiders van deze staking financiële nadeelen mochten ondervinden, op Woensdag 5 Februari 1947 wederom in staking te zullen gaan. Vakorganisaties waren bij deze staking niet betrokken en kourden het optreden van het personeel ten sterkste af, en ook eenige leden van het personeel, behorende tot de C.P.N., verklaarden zich tegen de staking.

6. In den namiddag van Woensdag, 5 Februari 1947, is een wilde staking uitgebroken onder de arbeiders van de voorspinnerij der Wollenstoffenfabriek van de Firma A.Aelen te Tilburg.

De oorzaak dezer staking ligt in het feit, dat een aantal arbeiders geen genoegen nam met de samenstelling van de Fabriekscommissie. Deze uit 6 leden be-

staande commissie wordt uit en door de personeelsleden gekozen. Toen het tijdstip was gekomen, dat deze commissie moest aftreden, waarbij de aftredende leden herkiesbaar waren, werd bij de stemming over de nieuwe leden, met meerderheid van stemmen o.a. ook een aftredend lid herkozen. Daar deze echter in geen enkel vakbond was georganiseerd, wilde de directie en de vakorganisatie St. Lambertus hem niet in de commissie opnemen.

Een deel der arbeiders eischte ook na de mededeeling, dat gekozene als lid tot een organisatie zou toetreden, dat nieuwe verkiezingen zouden worden gehouden. Toen deze eisch niet werd ingewilligd, legden 22 arbeiders van het ongeveer 150 man tellende fabriekspersoneel, het werk neer.

Van de stakende arbeiders is de helft georganiseerd in den fabrieksarbeidersbond "St. Lambertus", terwijl de andere helft niet is georganiseerd.

Er is uit niets gebleken, dat bij deze staking leden van de E.V.C. of C.P.N. betrokken zijn.

Op Vrijdag, 7 Februari 1947, hebben de stakende arbeiders zich aan de fabriek gemeld en zijn onder eenig protest weer aan het werk gegaan, doch het grootste deel van hen heeft ontslag aangevraagd.

7. Op Dinsdag, 21 Januari 1947, brak te Groningen een staking uit onder de kleinhandelaars in groenten en fruit, waarbij zich de grossiers aansloten. De oorzaak hiervoor was, dat door het Directoraat-Generaal voor de Prijzen maximum-prijzen waren afgekondigd voor groenten en fruit, zonder dat hierbij eenig overleg was gepleegd met de betrokken bedrijfsorganisaties, hoewel op een in October 1946 gehouden landelijke vergadering, waarbij ook het Directoraat-Generaal voor de Prijzen vertegenwoordigd was, besloten was in geen geval distributie of prijsvaststelling voor groenten en fruit in te voeren.

Om dezelfde reden hebben verschillende veilingverenigingen, o.a. de Noordermarktbond te Noord-Scharwoude en de Centrale Veilingvereniging te Warmenhuizen, besloten voorloopig geen groentenveilingen te houden.

De samenwerkende vakbonden en ook de onderscheidene vakgroepen stelden zich achter deze staking. Nadat besprekingen met den Minister en het Directoraat-Generaal voor de Prijzen geen resultaat hadden gehad, besloven de vakbonden en vakgroepen op 7 Februari 1947, om met ingang van Woensdag, 12 Februari 1947, den in- en verkoop van versche groenten en fruit, vallende onder de huidige maximum-prijzenregeling, stop te zetten. Volgens deze bonden was, afgezien van het principieel onaanvaardbare van deze regeling voor den handel, gezien het prijsverloop op de veilingen, hierdoor een toestand ontstaan, waardoor de handel de kous had uit de drie

volgende handelingen:

- 1) koopen tegen den door vraag en aanbod bepaalde en geoorloofden veilingprijs en verkoopen tegen de door de Overheid vastgestelde maximumverkooprijzen (handelen met verlies);
- 2) koopen tegen een vrijen veilingprijs en verkoopen tegen dezen prijs, vermeerderd met de vrachtkosten en een redelijke winstmarge (handelen tegen de vastgestelde regeling);
- 3) den inkoop stopzetten.

"Daar niemand van den handel zal kunnen verlangen", aldus de bondsbesturen, "om met verlies te werken of te handelen in strijd met de voorschriften van het wettig gezag, zijn de besturen van de organisaties genoodzaakt den leden te adviseeren hun inkoop stop te zetten. Verwacht wordt, dat volen uit den detailhandel zelfs hun geheele bedrijf zullen stopzetten. De handel verlangde, dat ook voor de telers een maximum-prijs zou worden vastgesteld, waardoor het voor de detaillisten mogelijk zou zijn winst te maken, doch de Minister laat het aan de detaillisten over om de telersrijzen te drukken. Bij de huidige schaarschte van groenten is dit echter onmogelijk".

Naar aanleiding van de hierboven omschreven houding der detaillisten, vakbonden en vakgroepen, heeft de Minister van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening verklaard, dat hij deze houding niet kan waardeeren, en heeft voorts besloten de Ondervakgroep "commissonnairs/in groenten en fruit" en de Vakgroep "detailhandel in aardappelen, groenten en fruit", de verordenende bevoegdheid te ontnemen, gezien het verzoek van deze groepen aan haar leden, om op 12 Februari 1947 den in- en verkoop, vallende onder de maximum-prijsregeling, stop te zetten.

Hierbij heeft de gedachte voorgezeten, dat publiekrechtelijke lichamen, die meenen tot een zekeren vorm van staking te moeten adviseeren en daarmee het algemeen belang uit het oog verliezen, niet in het bezit dienen te worden gelaten van hun publiekrechtelijke bevoegdheden, met name van de verordenende bevoegdheid.

Tevens werd overwogen over te gaan tot schorsing van de erkenningsreglementen voor den groentehandel en van den verplicht voor de telers. Dit beteekent, dat thans ieder vrij is zich rechtstreeks op de veilingen of bij den tuinder groenten te verschaffen, hetzij voor eigen gebruik, hetzij voor handelsdoeleinden, een en ander met inachtneming van de maximumprijsregeling.

✓binnenlandsche groothandel in groenten en fruit", de Ondervakgroep "commissonnairs

8. In den morgen van 20 Januari 1947 brak plotseling een staking uit van vrijwel het geheele fabriekspersoneel van de N.V. Werkspoor te Zullen.

De arbeiders legden het werk neer, doch bleven in de fabriek. Na de middagschaft werd het werk normaal hervat. De directie hield zich afzijdig.

De oorzaak van deze staking was, dat de arbeiders wilden protesteeren tegen den als collaborateur geschorsten Bolzenbroek, die door de directie weder als chef van dez bewakingsdienst was aangenomen.

De directie hadhaafde haar genomen maatregel.

VIII. DE STAKING OP DE SCHEEPSWERVEN TE ANTWERPEN.

Terwijl op Zondag, 12 Januari l.l. de havenarbeiders in en rondom Antwerpen hun werkzaamheden hebben hervat, nadat zij de zekerheid hadden verkregen, dat aan de door hen gestelde eischen zou worden voldaan, duist de staking onder de scheepsbouwers, die reeds in begin November 1946 was begonnen, onverminderd voort.

De Landelijke Centrale voor Metaalbewerkers, waarin deze scheepsbouwers zijn georganiseerd, is tezamen met het Algemeen Christelijk Vakverbond, nog steeds in onderhandeling met de Regering en de vertegenwoordigers der werkgevers.

Het Algemeen Belgisch Vak-Verbond besloet op haar vergadering van 15 Januari 1947, dat, wanneer deze onderhandelingen tot geen gunstig resultaat zouden leiden, allen plaatslijkenvakbonden in Antwerpen en omgeving dringend zou worden verzocht de mogelijkheid na te gaan om binnen zeer korten tijd in en rondom Antwerpen een algemeene solidariteitsstaking van 24 uur te proclameeren.

Niet alleen zal men in België met de mogelijkheid van het uitbreken van deze staking rekening dienen te houden, doch, nu de Regering met de inwilliging van de eischen der havenarbeiders, haar z.g. "loon-stop"-politiek vrijwel heeft losgelaten, moet het niet uitgesloten worden geacht, dat spoedig verschillende groepen van werknemers in andere bedrijven, hogere looneischen zullen gaan stellen en door middel van het stakingswapen aan deze eischen meer kracht zullen trachten bij te zetten.

Een van de zijde van het Onafhankelijk Eenheids-Syndicaat ondernomen poging, een staking onder de zeelieden te bewerkstelligen, mislukte. Een klein gedeelte der betrokkenen ging voor korten tijd op Maandag 13 Januari l.l. in staking. Zij eischten o.m. de invoering van de 48-urige werkweek, ook op zee.

De Zeeliedenbond en de verschillende andere vakbonden kourden deze stakingspoging volstrekt af.

In een op Woensdag, 22 Januari 1947, onder de scheepsbouwers gehouden referendum, waarin zij zich over het al of niet langer voortduren van de staking konden uitspreken, waren de stemmen als volgt verdeeld:

Vóór de werkhervatting 133,
Tegen de werkhervatting 4093.

De door de arbeiders inzake de loonsverhoging gestelde eischen zijn frs.1.30 per uur voor de kleine en frs. 1.50 per uur voor de groote scheepswerven, d.w.z. een loonsverhoging van ongeveer 5 %.

IX. BELGISCH-SOVJETISCHE-VEREENIGING.

In België blijkt sinds eenigen tijd te bestaan de Belgische-Sovjetische-Vereeniging (Amis des Belges-Soviétiques), met zetel aan het adres Regentlaan 1a te Brussel.

Uit de statuten, gepubliceerd in het Belgische Staatsblad, blijkt, dat de Vereeniging zich ten doel stelt, "om met alle middelen in België de kennis, begriping en vriendschap tusschen België en de Vereenigde Sovjetische Socialistische Republieken te vermoederen en te bevorderen en de wisseling van allerlei tusschen de twee landen te bevorderen". Tevens werd daarin vastgelegd, dat de Vereeniging haar werkzaamheden "buiten alle politieke filosofische en godsdienstige vooringenomenheden" wil volbrengen. Als middelen hiertoe denkt men te bezigen "aanplakbrieven, uitgaven en edities, redevoeringen, cursussen, theatrale en cinematografische uitvoeringen, concerten, tentoonstellingen en studiereizen". De vereeniging is voor onbepaalden tijd gesticht. De maximum-contributie zal B.-frs.1000.- bedragen. Over samenwerking met andere, hetzelfde doel nastrevende vereenigingen, wordt door den beheersraad, bestaande uit één tot 15 leden, beslist.

Op 4 Mei 1946 bestond deze beheersraad uit:

<u>Gregoire,</u>	Isabella Rachel, echtgenote van <u>Blume</u> , David, Belgische, wonende rue de la Régence 33 te Brussel;
<u>Buch,</u>	Edith, advocate, Belgische, wonende Avenue Louise 488 te Brussel;
<u>Boulanger,</u>	Arnold, Belg, wonende Quai Staline 5 te Luik;
<u>Charlier,</u>	Gustave, Belg, wonende Avenue Milcamps 183 te Brussel;
<u>Daloze,</u>	Jean, Belg, wonende Avenue Albert 22 te Brussel, (bestuurder van de School voor Criminologie te Brussel);
<u>Demuyneck,</u>	Gustave, tijdelijk verblijvende in Amerika;
<u>Goede,</u>	Dimitri, Belg, wonende rue Americaine 78 te Brussel;

Gordover, Basile, wonende rue Gabrielle 45 te Brussel;
Hellens, Franz, Belg, wonende rue de Naples 30 te Brussel;
Mardens, Leonce, Belg, wonende rue Souveraine 44 te Brussel;
Schellinck, Florimond Edouard, Belg, wonende Avenue Ad Buyl 149 te Brussel;
Thiel, René, Luxemburger, wonende rue des Trois Tilleuls 107 te Boitsfort;
Thomas, Frederic, Belg, wonende Karel de Kerckhove-laan 7 te Gent;
Wauters, Hernan, Belg, wonende rue du Prince 14 te Antwerpen;

Het lid Desguin, Henri Louis, wonende Place G. Meiser 14 te Schaerbeek, werd op 22 Maart 1946 verwaagd.

Momenteel fungeert als algemeen secretaris van deze vereniging Fernand Jack, die ontrad als inleider op den te Brussel op Zondag 26 Januari 1947 gehouden Louis-Bar-denkingsbijeenkomst.

De Russische ambassadeur woonde dezen avond bij.

Van eenige poging dezer vereniging om in contact of tot samenwerking te geraken met soortgelijke verenigingen in Nederland, zooals b.v. het Cultureel Genootschap "Nederland - U.S.S.R.", is nog niet geblickt.

X. INDONESIE.

Met het groeiende verzet in de Republiek Indonesie tegen de z.g. Linggadjati-overeenkomst, een verzet ook in de kringen der Republikeinsche regeering, is het blad "Indonesia" van de "Perhimpunan Indonesia" gekomen met een artikel: "Een of twee Linggadjati's (Een gevaarlijke bocht)", waarin is gesteld, dat het door de Tweede Kamer aanvaarde ontwerp-accoord "in dezen vorm" een gevaar beteekent, omdat het onduidelijk is. Het hoofdbezwaar schuilt hierin, dat door de toelichtingen van Regeeringswege de beteekenis van de overeenkomst is gedegradeerd van een verdrag tusschen Nederland en de Republiek tot een politiek beginselprogramma van de Nederlandsche Regeering. En overigens bestaan er bezwaren, omdat allerlei vragen, die beantwoord loeken, weer open zijn gekomen.

"Er zijn tegenstellingen opgeroepen, die tot ernstige moeilijkheden aanleiding kunnen geven", aldus wordt verder betoogd, en ook, dat het tornen aan het oorspronkelijke Linggadjati geen andere uitwerking kan hebben, dan het ondermijnen van het toch nog altijd wankel vertrouwen bij de Indonesiers in de bedoelingen der Nederlanders.

Doze en dergelijke uitingen zijn als het ware een woerklink van de stemmingen in de Republiek tegen Nederland, dat nog geregeld er van beschuldigd wordt het "oude koloniale imperialistische gezag" te willen herstellen. Vooral tijdens een op 7 Januari j.l. te Djocjakarta gehouden massameting hebben republikeinsche leiders op bedenklijke wijze de Nederlanders beschuldigd van agressie.

De voorlichting van de Indonesiërs in Nederland, waartoe het blad zich uiteraard geroepen acht, is zeer eenzijdig en vrijwel steeds in strijd met de werkelijke feiten, afgestemd als de inhoud kennelijk is op de uitingen van Republikeinsche leiders. Slechts aan de zijde van Nederland schuilen de fouten; Nederland is tot dusverre niet in staat gebleken het volkomen vertrouwen der Indonesiërs te winnen. In het nummer van 7 Februari geeft "Indonesië" nog eens een zekere samenvatting van bezwaren, o.a.: de Nederlandse diplomatie is in een heel andere richting gaan koersen, voorafgegaan door allerlei feiten en verschijnselen, welke wel noodwendig moesten uitloopen op de crisis van thans. Verder: "het steeds luider wordend gekrijsch van "Indië in Nood"; de "toenemende groei van de stichting van Prof. Gerbrandy" allebei zeer zeker aangemoedigd door het onschuldig uitziende rapport van Romme, het evenzeer onwaarachtige als demagogische Eerste Kamer-rapport van Prof. Molenaar, enz."

Eerder is echter in het blad al verkondigd, dat "het sluiten van het accoord slechts den indruk van een sappig en goed geregisseerd tooneel vermag te wekken, speciaal bestemd voor internationaal-applaus".

Inmiddels is uit tal van uitingen in de Republiek bekend, dat ook na eventuele ondertekeningen der Linggadjati-overeenkomst de strijd voor de algeheele vrijheid zal worden voortgezet en het lijkt wel of daartoe bij voorbaat de krachten worden gebundeld. Eenigen tijd geleden b.v. is tijdens een conferentie te Solo besloten om te geraken tot een fusie van alle Lasjkar Rajats (volkslegers) op Java en Madoera en kortgeleden is ook besloten tot centralisatie van alle strijdorganisaties op Sumatra, "opdat de strijd tegen de vijandelijke agressie effectiever gevoerd kan worden".

Sedert is bekend gemaakt, dat het Republikeinsche Kabinet de ondertekening der Linggadjati-overeenkomst heeft geweigerd en heeft de Minister-President van de Republiek te kennen gegeven, dat als Nederland van de gewapende macht gebruik zou maken, Java zal worden platgebrand.

De weigering van de Republikeinen om het accoord te ondertekenen zal, naar het zich laat aanzien, ook hier te lande nog meer verscherping der politieke tegenstellingen

ten gevolge hebben, tenzij er alsnog een uitweg zou worden gevonden.

Nederland is gebonden aan de interpretatie van het verdrag in de Tweede Kamer; de republiek weigert deze te aanvaarden en is alleen bereid het ontwerp-verdrag te toekennen op basis van de artikelen in November j.l. geparafeerd, met inbegrip van de notulen, de toelichting en de officiële correspondentie. Men wenscht daar niet gebonden te zijn aan besprekingen, die buiten het officiële contact staan, aldus de bekendmaking.

Na afsluiting van het vorige maandoverzicht en meer in het bijzonder na de behandeling der Linggadjati-overeenkomst in de Tweede Kamer zijn noch in de pers, noch op vergaderingen in dezenieuwe gezichtspunten geopend. De voor- en tegenstanders staan nog steeds in twee kampen verdeeld tegenover elkaar. De progressieven, grootendeels verenigd in de organisatie "Nederland-Indonesië", hebben zich ongerust gemaakt over de houding der zoogenaamde reactie, terwijl aan deze zijde nog steeds ernstige ongerustheid bestaat over de mogelijke ontbinding van het Koninkrijk.

De vereniging "Nederland-Indonesië" heeft een manifest uitgegeven uit de overtuiging, dat er gevaaren dreigen, welke zouden kunnen leiden tot koerszwenking der Nederlandsche Regeering met betrekking tot het Indonesische beleid. De Nederlandsche bevolking wordt derhalve opgewekt tot uiterste waakzaamheid. Slechts door strikte naleving van Linggadjati kunnen allerwege werkzame krachten van behoud en geweld worden weerstaan, aldus heet het. Ook "De Vrije Kathoder" richt tegen "de zwenking van de Regeering naar de koloniale zijde".

Inmiddels heeft ook een groep tegenstanders, het reeds eenigen tijd bestaande "Katholieke Comité van Actie voor Rijkseenheid", dat met de "Katholieke Volkspartij" niets te maken heeft, een actie ingezet en een tot de Katholieken van Nederland gericht manifest uitgegeven, waarin, na bezorgdheid uitgesproken te hebben over den gang van zaken in Indië, de eisch wordt gesteld van handhaving der Rijkseenheid.

Het is echter niet duidelijk welke vorm van Rijkseenheid wordt bedoeld. De K.V.P. heeft bereids bezwaren geuit tegen deze actie.

Tegen de opkomende "storm der reactie" zooals de communist dit uitdrukt, richt zich het blad "De Waarheid".

Hoewel de C.P.N. vertegenwoordigd is in de vereniging "Nederland-Indonesië" blijven de communisten er regelmatig de voorkeur aan geven ook nog afzonderlijk en op hun wijze het Regeeringsbeleid te becritiseeren.

De "Waarheid" verwijt de Regeering nog steeds, dat zij achter de feiten aanloopt en de eene mislukking na de andere heeft moeten incasseeren. De gebeurtenissen ontwikkelen zich in Indonesië nog steeds met een dynamische kracht, aldus het blad. Wat vandaag voldoende schijnt, is het morgen al niet meer; wat heden aanvaardbaar is, is den volgenden dag al weer verwerpelijk geworden.

"De gedachte "er op los te slaan" heeft haar (de Regeering) op menig critiek punt, ^{ook} in de ontwikkeling door het hoofd gespeeld en heeft haar nu nog niet verlaten, of, zooals het blad dit met een paar woorden duidelijker wil stellen: "het sabelgerinkel der Regeering". De "reactie" wordt beschuldigd van provocatie om de Republiek Indonesië te verleiden de overeenkomst af te wijzen.

Het blad "De Vlam" van de Stichting De Vank is al evenmin te spreken over de reactie. Het is een publiek geheim, dat de overgrote meerderheid der ambtenaren "op ons Departement van Overzeesche Gebiedsdeelen, zoo goed als de absolute meerderheid onzer officieren tegenstanders zijn van Lingga Djati. Sterker dan ooit moet in het parlement en desnoeds op straat de eisch gesteld worden: onmiddellijke teekening van het accordé, schone schip op de departementen".

Het blad komt overigens met een verder strekkend voorstel, n.l. de progressieve groepen in Nederland moeten direct contact zoeken met de vooruitstrevende leiders in de republiek en wel een zeer concreet contact met betrekking tot zeer concrete punten van Regeeringsbeleid nu en in de toekomst, om t.z.t. tot een eenheid van actie te geraken. "Hoe sterker wij de eisch stellen eener staatkundige scheiding van de beide gebieden, hoe meer wij moeten naar een vereeniging van Nederlandsche en Indonesische arbeiders en socialisten. Er moet onmiddellijk contact komen tusschen Nederlandsche en Indonesische vakvereenigingen. Er moet een congres op kortentermijn bijeengeroepen worden van de Nederlandsche en Indische sociaal-democratie om een gezamenlijke strategie te ontwerpen".

In dit verband zij vermeld, dat juist de vorige maand, voor wat betreft Java en Sumatra, een fusie van Indonesische Vakvereenigingen tot stand is gekomen, n.l. de "Sentral Organisasi Boeroeh Saleroeh Indonesia" "Centrale Organisatie van Arbeiders in school Indonesia", bij afkorting S.O.B.S.I. geheten, met zetel te Djoejakarta. De algemeene leiding is o.a. in handen van Setyadjit, oud-voorzitter van de "Perhimpunan Indonesia" (Amsterdam).

Ook in "De Tribune" van de Revolutionair-Communistische Partij te Amsterdam, is een oproep verschenen aan de Nederlandsche werkers om te komen tot een praktische solidariteit met de Indonesische bevolking en om de Regeering Beel tot aftreden te dwingen. Gepropageerd wordt: geen man en geen cent voor de imperialisten, onmiddellijke

terugtrekking van alle troepen uit Indonesië, voor een arbeiders- en boerenregering en "Indië los van Holland - NU". Voor terugtrekking der troepen is ook stemming gemaakt in een door de C.P.N. te Amsterdam verspreid manifest.

In maandoverzicht No.9 (blz. 21) is beknopt melding gemaakt van de belangstelling, die in Indonesische kringen - ook hier te lande - bestaat voor de vrijheidsbewegingen en de toekomst van andere z.g. gekoloniseerde gebieden. In den gemeenschappelijken strijd tegen het Westen bestaat uiteraard één gemeenschappelijke doelstelling: de algehele vrijheid. Laatstelijk is de wensch tot samenwerking nog tot uiting gekomen in een brief aan President Soekarno en aan den Minister-President Soetan Sjahrir van Generaal-Majoor Aung San, leider van de Birmeesche Anti-Fascisten-Liga en een der krachtigste leiders van Birma, die te Londen besprekingen heeft gevoerd over de toekomst van dit gebied en over de verhouding van Birma tot het Britsche Rijk.

Aan genoemde republikeinsche leiders schrijft hij: "Wij verlangen er ten zeerste naar, nauwe betrekkingen aan te knopen met U en de andere volken van Zuid-Oost Azië" en: "Samenwerking en steunverlening is zeer belangrijk voor de landen in dit gedeelte van de wereld". Verder wordt in den brief voorgesteld, de Indonesische delegatie voor een binnenkort in India te houden Pan Pacific Conferentie eerst eenigen tijd in Birma te doen verblijven om daar van gedachten te wisselen over de toekomstige verhouding tusschen Birma en Indonesië. Op bedoelde Pan Pacific Conferentie - het behoeft nauwelijks gezegd - zullen de reeds tusschen de gebieden in Zuid-Oost Azië bestaande banden nauwer worden aangehaald. Belangrijk zal echter ook zijn, te weten of de conferentie en eveneens de in Mei a.s. in India te houden Internationale Studenten-conferentie, waarvoor ook een Indonesische delegatie is uitgenodigd, zich zullen weten vrij te houden van communistische invloeden. Dit schijnt wel zeer twijfelachtig, gezien de allerwege in Azië bestaande stroomingen met communistische doelstellingen of communistische tendenzen, niet het minst in de Republiek Indonesië, waar de laaiende revolutiegeest bovendien een voedselrijken bodem aan het communisme biedt. Te meer is dit klemmend, omdat ook leidende republikeinsche personen, ofschoon niet behoorende tot de P.K.I., evenals de communisten, onverhoold hebben verkondigd, dat de vrijheidsstrijd der Republiek zich eveneens richt tegen het imperialisme en het kapitalisme. De doelstelling der P.K.I. is echter, naar duidelijk gebleken is: de vorming van een Republiek Indonesië op communistischen grondslag. Vandaar, dat de P.K.I. strijdt naast de Republikeinsche Regering, aldus een verklaring bij monde van den vertegenwoordiger van het P.K.I.-hoofdkwartier tijdens een kortgeleden te Fort de Koek gehouden P.K.I.-congres. Bovendien zijn er onder de leiders der

Republiek, die blijk gegeven hebben van sympathieën voor Rusland. Zelfs wordt ook door niet-P.K.I.ers in de groote massa blijkbaar doelbewust belangstelling voor Rusland opgewekt. Den 21sten Januari j.l. toch heeft vorengenoemde Vakcentrale van arbeiders in Indonesië (de S.O.B.S.I.) Lenin herdacht, terwijl deze Russen-leider op dien datum (zijn sterfdag) ook is herdacht door het z.g. "Marx-house" te Djoejakarta, een inrichting in den trant van het Marx-instituut te Amsterdam. (Het Marx-house, opgericht door de Partai Socialis Pesindo-socialistische jeugd en door de P.K.I., beoogt ook scholing van kader door middel van cursussen, o.a. in het Leninisme en Stalinisme). De Partai Komunis Indonesia (P.K.I.), die beduidenden invloed heeft op Java en Sumatra, onderhoudt uiteraard contacten met het buitenland, die kennelijk loopen over Singapore, Australië en Nederland. Van Singapore uit bestaat, naar op goede gronden mag worden aangenomen, contact met Moskou. Een der aanwijsbare verbindingen met Nederland is de persoon van M. Joesoef Moeda Dalan, laatstelijk nog genoemd in Overzicht No. 12 (blz. 36) die daar te lande optreedt als verslaggever van het dagblad "De Waarheid" (C.P.N.) en van het neerbedoelde blad Indonesia (Perhimpunan Indonesia), beide uitkomende te Amsterdam, waar naar bekend is al geruimen tijd een zekere samenwerking tusschen deze organisatie en de C.P.N. bestaat. Bovendien bevinden zich in Indië meerdere communistische elementen, die hun relaties in Nederland hebben en daarvan in voorkomende gevallen uiteraard het noodige gebruik zullen weten te maken. Ook dient in het oog gehouden te worden, dat de invloed van Moskou en de communistische beweging in Indië te stimuleeren, vóór den laatsten oorlog, behalve via plaatsen in het verre Oosten, ook over Amsterdam liep en dat na het besluit der Indische Regeering, waarbij na de ongeregelheden in 1926 de Partai Komunis Indonesia (P.K.I.) verboden werd, bij herhaling ook vanuit Nederland door de communisten pogingen zijn aangewend om in Indië invloed uit te oefenen. Het ligt voor de hand, dat dit ook nu weer het geval is, althans dient hiernede terdege rekening gehouden te worden. Aandacht dient derhalve geschonken te worden aan alle verschijnselen, die verband kunnen houden met invloeden van het internationale communisme. Zie bijv. kan van belang zijn het feit, dat C.B. Oorthuys, van beroep persfotograaf te Amsterdam en bekend staande als communist, voor journalistieke doeleinden naar Indië is vertrokken, naar verluidd in opdracht en op kosten van den Hongaar Inre Rona, ook van beroep persfotograaf (journalist), die sedert 1931 daar ter plaatse woonachtig is en die in zijn omgeving als "communistisch georiënteerd" bekend staat. Oorthuys zou in het bezit zijn van een introductiebrief van de C.P.N. voor den Minister-President Soetan Sjahrir. Zie bestaat voor de C.P.N. - en ook in andere dergelijke gevallen - de mogelijkheid voor niet direct opvallend con-

tact met de Republiek en het overbrengen van instructies of "raadgevingen" van Moskou, waar betrekkelijk kort geleden de communistenleider Paul de Groot (A'den) nog is geweest. De "Perhimpunan Indonesia" staat uiteraard ook in geregeld contact met de Republiek Indonesië en naar mag worden aangenomen eveneens met Indonesiërs in het buitenland, die daar de zaak van de Republiek verdedigen en propageeren. In dit verband kan het nuttig zijn enkele organisaties in het buitenland te noemen:

1. Indonesian Association te Bagdad (Irak);
2. Indonesian Students Association, Mecca-Saudi Arabia (Hedjaz);
3. The Indonesian Youth Association, Arthur Beender Road, te Bombay (India);
4. Union of Overseas Indonesians, Dematagoda Road, Maracana-Colombo (Ceylon);
5. Indonesian Moslem Society, 29a St. George Street, te Liverpool (Engel.);
6. Indonesia Club of America, 18 Allen Street, te New York (Amerika);
7. Committee for a free Indonesia, 242 Myrtle Street, te San Francisco 9 Californië (Amerika);
8. Indonesian Students Committee,
  - a. Chummkoln Street (Mohd Ali Road), te Bombay (India);
  - b. 36 Rohtaki Road, Karoe Bagh, New Dohli (India);
9. Central Committee of Indonesian Independence, Trades Hall, te Brisbane (Australië).
(Van dit comité is afkomstig een brochure "Republic of Indonesia).

Verder is bekend, dat een medewerker van het blad Indonesia te Bagdad (Irak) is: Inran Rosjadi, tevens medewerker van het republikeinse persbureau "Antara" en verder deel uitmakende van de sub 1 genoemde Indonesische vrijheidsorganisatie aldaar. Hier ligt dus al direct contact van de "Perhimpunan Indonesia" te Amsterdam met het buitenland. In het volgende overzicht wordt hierop nader teruggekomen.

Wat het contact met Moskou betreft, verdient vermelding, dat de Indonesische Studenten Organisatie "Sarekat Peladjar Indonesia" op Java kort geleden een danktelegram zond aan de Studenten-afdeeling van de Anti-Fascistische Jongerenbond te Moskou voor diens gelukwensen voor den Indonesischen strijd.

Het Multatuli-genootschap heeft naar aanleiding van het feit, dat het 19 Februari 1947 zestig jaar geleden is, dat Eduard Douwes Dekker (Multatuli) te Nieder-Ingelheim overleed, te Amsterdam enkele bijeenkomsten georganiseerd en een herdenkings-tentoonstelling, die ook nog enkele weken in Antwerpen zal worden gehouden.

Den 25sten Januari j.l. zijn Chinesezen uit meerdere plaatsen in Nederland te Leiden samengekomen ter viering blijkbaar van het Chineesch-Nieuwjaar, dat voor dit jaar op 22 Januari j.l. viel, Er zijn geen bijzonderheden te vermelden.

22 Februari 1947.